

ZARZĄDZENIE MINISTRA BUDOWNICTWA I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

z dnia 30 grudnia 1966 r.

w sprawie zasad i warunków umów o wykonanie obiektów budownictwa oraz zasad ustalania wynagrodzeń i dokonywania rozliczeń za te obiekty.

Na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 3 i 4 oraz ust. 4 i 5 ustawy z dnia 31 stycznia 1961 r. — Prawo budowlane (Dz. U. Nr 7, poz. 46) oraz w związku z art. 384 Kodeksu cywilnego i art. 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. o zmianach w organizacji i zakresie działania naczelných organów administracji państwowej w dziedzinie budownictwa i planowania przestrzennego (Dz. U. Nr 8, poz. 49) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ilekroć w zarządzeniu jest mowa:

- 1) o obiekcie lub obiekcie budownictwa — należy przez to rozumieć wchodzące w skład zadania inwestycyjnego lub stanowiące to zadanie obiekty budownictwa powszechnego, specjalnego lub ich części,
- 2) o robotach poza obiektem — należy przez to rozumieć roboty wchodzące w skład zadania inwestycyjnego, a nie stanowiące obiektu ani jego części,
- 3) o placu budowy — należy przez to rozumieć teren przekazany przez inwestora generalnemu (częściowemu) wykonawcy w celu realizacji objętych umową obiektów budownictwa i robót wchodzących w skład zadania inwestycyjnego; w razie wykonywania robót liniowych, jak: budowa dróg, linie wysokiego napięcia itp. — przez plac budowy należy rozumieć tę część terenu przekazanego przez inwestora, na której wykonawca prowadzi roboty, oraz tę, na której zorganizował potrzebne do prowadzenia robót zaplecze techniczno-gospodarcze i socjalno-bytowe,
- 4) o wykonaniu obiektów — należy przez to rozumieć również montaż maszyn, urządzeń, konstrukcji i aparatów, wykonywane jako obiekty budownictwa lub ich części,
- 5) o zamawiającym — należy przez to rozumieć udzielającego zamówienia na wykonanie obiektów, a więc inwestora w stosunku do generalnego wykonawcy lub wykonawców częściowych oraz generalnego wykonawcę w stosunku do podwykonawców,
- 6) o wykonawcy — należy przez to rozumieć generalnego wykonawcę i wykonawcę częściowego w stosunku do

inwestora oraz podwykonawcę w stosunku do generalnego wykonawcy,

- 7) o prawie budowlanym — należy przez to rozumieć ustawę z dnia 31 stycznia 1961 r. — Prawo budowlane i przepis wykonawcze do tej ustawy.

§ 2. 1. Zasady, warunki oraz tryb zawierania umów między jednostkami gospodarki uspołecznionej o wykonanie obiektów budownictwa i robót poza obiektem, zwane dalej „zasadami umów”, zawarte są w załączniku nr 1 do zarządzenia.

2. Zasady ustalania wynagrodzeń i dokonywania rozliczeń za obiekty budownictwa i roboty poza obiektem, zwane dalej „zasadami wynagrodzeń”, zawarte są w załączniku nr 2 do zarządzenia. Zasady te nie dotyczą wynagrodzeń i rozliczeń, o których mowa w ust. 4.

3. Techniczne warunki odbioru obiektów normują odrębne przepisy.

4. Zasady ustalania wynagrodzeń i dokonywania rozliczeń za obiekty i roboty:

- 1) wodno-melioracyjne,
  - 2) zaopatrzenia rolnictwa i wsi w wodę,
  - 3) elektryfikacji rolnictwa,
  - 4) górniczo-dolowe,
  - 5) zabytkowe i roboty konserwatorskie,
  - 6) roboty remontowe obiektów budownictwa
- normują odrębne przepisy.

§ 3. 1. W umowach o wykonanie obiektów i robót strony mogą regulować wzajemne stosunki odmiennie, niż to stanowią zasady umów i zasady wynagrodzeń, tylko w wypadku, gdy to wynika z przepisów tych zasad.

2. Postanowienia umów odbiegające od ustalonych w zasadach umów i zasadach wynagrodzeń są nieważne, a zamiast nich należy stosować odpowiednio przepisy tych zasad.

§ 4. 1. Przepisy szczególne, wydane przez zainteresowanych ministrów, biorąc pod uwagę rodzaj zadania inwestycyjnego, rezultaty przeprowadzonych eksperymentów ekonomicznych, zaawansowanie prac przygotowawczych i sto-

pień przygotowania poszczególnych jednostek organizacyjnych, ustala etapami zakres, warunki i terminy, w których jednostki te, jako generalni wykonawcy, powinny na podstawie umowy z inwestorem podjąć się wykonania określonych czynności z zakresu organizacji i koordynacji oraz bezpośredniego wykonania projektu inwestycji, dostarczenia maszyn i urządzeń nie zaliczanych do wartości produkcji budowlanej oraz przeprowadzenia rozruchu.

2. W wypadkach, o których mowa w ust. 1, inwestor obowiązuje jest do podejmowania w toku realizacji zadania inwestycyjnego niezbędnych decyzji, dotyczących zagadnień technicznych, ekonomicznych i użytkowych budowy oraz zachowuje prawo do nadzoru w granicach ustalonych obowiązującymi przepisami i umową.

§ 5. Zasady i warunki umów o realizację obiektów budownictwa systemem zamówień gotowych obiektów budownictwa normują odrębne przepisy.

§ 6. 1. Do czasu wydania przepisów ustalających ogólne warunki umów o roboty górniczo-dolne oraz umów o remont obiektów budownictwa stosuje się odpowiednio przepisy niniejszego zarządzenia.

2. Przepisy niniejszego zarządzenia nie mają zastosowania do umów o wykonanie obiektów budownictwa realizowanych poza granicami Państwa oraz objętych eksportem wewnętrznym.

§ 7. 1. Umowy zawarte przed dniem 1 lutego 1967 r., dotyczące obiektów rozpoczynanych po tym terminie, powinny być dostosowane do przepisów zarządzenia w terminie do dnia 30 czerwca 1967 r.

2. Do umów o wykonanie obiektów budownictwa i robót poza obiektem zawartych przed wejściem w życie zarządzenia, których nie dotyczy obowiązek ustalony w ust. 1, stosuje się przepisy dotychczasowe, z tym że w zakresie rekcjami za wady i gwarancji mają zastosowanie przepisy rozdziału 3 działu 10 zasad umów, a w zakresie odszkodowań umownych za zwłokę w usunięciu wad w projektach, kosztorysach oraz w wykonanych obiektach i robotach — przepisy § 118 ust. 1 pkt 3, § 119 pkt 2, 4 i 6, §§ 122 i 123 i odpowiednio §§ 120, 121 i 125.

§ 8. 1. Tracą moc:

- 1) zarządzenie Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 14 kwietnia 1958 r. w sprawie umów o roboty budowlano-montażowe wykonywane przez przedsiębiorstwa państwowe (Monitor Polski z 1958 r. Nr 32, poz. 186, z 1960 r. Nr 7, poz. 33 i Dz. Bud. z 1963 r. Nr 11, poz. 37),
- 2) zarządzenie Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 29 grudnia 1959 r. w sprawie zasad ustalania wynagrodzeń i dokonywania rozliczeń za roboty budowlano-montażowe wykonywane przez przedsiębiorstwa państwowe (Monitor Polski z 1960 r. Nr 7, poz. 34 oraz Dz. Bud. z 1962 r. Nr 1, poz. 1 i Nr 6, poz. 34),
- 3) zarządzenie Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 28 maja 1960 r. w sprawie do-

datkowych zasad ustalania wynagrodzeń i dokonywania rozliczeń za roboty budowlano-montażowe wykonywane przez przedsiębiorstwa państwowe (Monitor Polski Nr 49, poz. 234),

- 4) zarządzenie nr 31 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 31 marca 1964 r. w sprawie zmiany zasad i trybu rozliczeń za roboty budowlano-montażowe wykonywane przez państwowe przedsiębiorstwa wykonawstwa inwestycyjnego w niektórych obiektach budownictwa powszechnego (Dz. Bud. Nr 8, poz. 29),
- 5) zarządzenie nr 63 Przewodniczącego Komitetu Budownictwa, Urbanistyki i Architektury z dnia 10 listopada 1961 r. w sprawie budownictwa mieszkaniowego wykonywanego przez przedsiębiorstwa państwowe na rzecz jednostek spółdzielczych i gospodarki nie uspołecznionej (Dz. Bud. Nr 3, poz. 12),
- 6) okólnik Ministrów Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych oraz Gospodarki Komunalnej z dnia 2 listopada 1962 r. w sprawie wytycznych w zakresie stosowania wynagrodzenia w formie ryczałtów umownych za obiekty w budownictwie mieszkaniowym i towarzyszącym budownictwie socjalno-usługowym,
- 7) zarządzenie Ministra Komunikacji z dnia 19 kwietnia 1960 r. w sprawie zasad ustalania wynagrodzeń i dokonywania rozliczeń za roboty budowlano-montażowe komunikacyjne wykonywane przez przedsiębiorstwa państwowe (Monitor Polski z 1960 r. Nr 37, poz. 185 i z 1961 r. Nr 55, poz. 245),
- 8) zarządzenie nr 165 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 10 maja 1965 r. zmieniające zarządzenie Ministra Komunikacji w sprawie zasad ustalania wynagrodzeń i dokonywania rozliczeń za roboty budowlano-montażowe komunikacyjne wykonywane przez przedsiębiorstwa państwowe (Dz. Bud. Nr 10, poz. 32),
- 9) zarządzenie Ministrów Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych oraz Gospodarki Komunalnej z dnia 2 grudnia 1959 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu odbioru robót budowlano-montażowych i oddawania inwestycji do użytku (eksploatacji) w zakresie budownictwa ogólnego (Monitor Polski z 1960 r. Nr 7, poz. 32 i 35), z wyjątkiem instrukcji stanowiącej załącznik do zarządzenia. Instrukcja ma odpowiednie zastosowanie do czasu wydania technicznych warunków odbioru, o których mowa w § 2 ust. 3.

2. Stosownie do art. 96 ust. 3 Prawa budowlanego traci moc uchwała nr 14 Rady Ministrów z dnia 5 stycznia 1957 r. w sprawie umów o roboty budowlano-montażowe (Monitor Polski Nr 4, poz. 28).

§ 9. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lutego 1967 r.

Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych:
M. Olewiński

Załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 30 grudnia 1966 r. (poz. 9).

ZASADY I WARUNKI ORAZ TRYB ZAWIERANIA UMÓW O WYKONANIE OBIEKTÓW BUDOWNICTWA

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Jednostki gospodarki uspołecznionej (inwestorzy, jednostki projektowania, wykonawcy obiektów i robót poza obiektem wchodzących w skład zamierzonego zadania inwe-

stycyjnego oraz dostawcy i inni) powinny ze sobą współdziałać zarówno w okresie rokowań, jak też przy zawieraniu umów o wykonanie tego zadania (§§ 15—22) oraz przy wykonywaniu umów, mając na względzie obowiązki wynikające z narodowych planów gospodarczych, ekonomiczność produkcji i obrotu oraz zabezpieczenie gospodarki narodowej przed stratami. Współdziałanie to obejmuje również:

- 1) udział w uzgadnianiu danych wyjściowych do zestawień kosztów i założeń kosztorysowych,
- 2) udzielanie informacji i konsultacje w zakresie projektowania i kosztorysowania,
- 3) składanie wiążących oświadczeń co do zaproponowanych koncepcji rozwiązań realizacyjnych,
- 4) konsultacje związane z opracowywaniem projektu organizacji i technologii budowy oraz harmonogramu realizacji i finansowania inwestycji,
- 5) sygnalizowanie zauważonych wad, jak również trudności w wykonywaniu obowiązków wynikających z umowy.

§ 2. 1. Na żądanie inwestora właściwe zjednoczenie wiodące budownictwa obowiązane jest w terminie 14 dni od dnia zgłoszenia tego żądania wskazać generalnego wykonawcę właściwego do wykonania całości obiektów i robót poza obiektem wchodzących w skład zadania inwestycyjnego.

2. Na żądanie generalnego wykonawcy właściwe zjednoczenie budownictwa obowiązane jest w terminie 14 dni od dnia zgłoszenia tego żądania wskazać podwykonawcę określonych przez generalnego wykonawcę obiektów, części obiektów oraz robót specjalistycznych.

§ 3. 1. Inwestor obowiązany jest dostarczyć wykonawcy kompletne projekty podstawowe wraz z kosztorysami nie później niż w dniu ustalonym, szczególnymi przepisami w sprawie wymogów dokumentacyjnych dla inwestycji.

2. Do obowiązku, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy o zobowiązaniach umownych (art. 403 § 1 Kodeksu cywilnego).

3. Za zwłokę w dostarczeniu projektu podstawowego wraz z kosztorysami w terminie, o którym mowa w ust. 1, inwestor obowiązany jest zapłacić generalnemu wykonawcy, a generalny wykonawca — podwykonawcy, karę umowną w wysokości 25% stawki przewidzianej w § 118 ust. 1 pkt 3 za każdy dzień zwłoki.

4. Kara przewidziana w ust. 3 należy się niezależnie od kary, o której mowa w § 118 ust. 1 pkt 3, z tym że nie stosuje się do niej przepisów §§ 122 i 123.

§ 4. Na żądanie inwestora generalny wykonawca obowiązany jest do zawarcia umowy o wykonanie zadania inwestycyjnego lub jego części, z tym że przedmiotem umowy są wszystkie objekty i roboty poza obiektem, wchodzące w skład zadania inwestycyjnego, jeżeli to wynika:

- 1) z porozumienia zawartego pomiędzy jednostkami nadrzędnymi inwestora i przyszłego wykonawcy lub generalnego wykonawcy i podwykonawcy albo z porozumienia zawartego przez przyszłych kontrahentów lub przez jednego z przyszłych kontrahentów z jednostką nadrzędną drugiego kontrahenta,
- 2) z umowy przedwstępnej (art. 389 Kodeksu cywilnego),
- 3) z ostatecznie zatwierdzonego, w trybie obowiązujących przepisów, portfeli zleceń wykonawcy,
- 4) z innego niż wymieniony w pkt 3 aktu uprawnionego organu.

§ 5. 1. Objekty budownictwa i roboty poza obiektem wykonuje się na podstawie uprzednio zawartej na piśmie umowy.

2. Umowa, w której wynagrodzenie wykonawcy nie przekracza 50.000 zł, może być zawarta przez potwierdzenie zamówienia.

§ 6. 1. Inwestor obowiązany jest zawrzeć z generalnym wykonawcą umowę o wykonanie zadania inwestycyjnego lub jego części, z tym że przedmiotem umowy są wszystkie objekty i roboty poza obiektem, wchodzące w skład zadania inwestycyjnego, chyba że względy organizacyjno-ekonomiczne uzasadniają wykonawstwo częściowe lub obowiązujące przepisy zezwalają na zawarcie umowy w mniejszym zakresie, np. o wykonanie obiektów i robót przygotowawczych lub w wypadkach określonych w § 9 ust. 1.

2. Umowa pomiędzy inwestorem a wykonawcą częściowym oraz pomiędzy generalnym wykonawcą a podwykonawcą powinna obejmować całość robót danej specjalności wchodzących w skład zadania inwestycyjnego.

3. Jeżeli inwestor wykonuje część obiektu systemem gospodarczym, a roboty wykonywane przez niego wymagają koordynacji z robotami zleconymi generalnemu wykonawcy, inwestor występuje w charakterze podwykonawcy.

§ 7. 1. Przedmiotem końcowego odbioru i rozliczeń są kompleksy obiektów lub całość obiektów i robót poza obiektem wchodzące w skład zadania inwestycyjnego.

2. Strony mogą ustalić w umowie, że przedmiotem końcowego odbioru i rozliczeń są zakończone objekty lub roboty poza obiektem, wchodzące w skład zadania inwestycyjnego.

§ 8. Wykonawca może nie przyjąć generalnego wykonawstwa, jeżeli ma być ono sprawowane w czynnej części zakładu przemysłowego, w którym zachodzi konieczność koordynowania bieżącej produkcji przemysłowej z robotami budowlanymi.

§ 9. 1. W uzasadnionych wypadkach strony mogą wyłączyć z generalnego wykonawstwa objekty lub roboty związane z zazielenieniem nie zabudowanej powierzchni terenu, z wyjątkiem zieleni przy obiekcie.

2. Jeżeli z treści zamówienia wynikają przerwy w realizacji zadania inwestycyjnego nie zapewniające generalnemu wykonawcy możliwości właściwej koncentracji robót, generalny wykonawca może domagać się takiego ustalenia przedmiotu lub treści umowy, które by tę możliwość zapewniały.

§ 10. 1. Jeżeli strony wyłączyły część obiektów lub robót poza obiektem wchodzących w skład zadania inwestycyjnego z generalnego wykonawstwa, powinny umówić się co do tego, kto koordynuje całość wykonawstwa; a gdy takiego ustalenia brak — koordynacja jest obowiązkiem inwestora.

2. W systemie wykonawstwa częściowego koordynacja jest obowiązkiem inwestora.

§ 11. 1. W umowach o wykonanie obiektów budownictwa termin rozpoczęcia robót powinien być ustalony tak, aby strony miały możliwość złożenia we właściwym czasie zamówień na konstrukcje, urządzenia, maszyny i materiały potrzebne do wykonania objętych umową obiektów, części obiektów i robót poza obiektem wchodzących w skład zadania inwestycyjnego, chyba że inwestor uzgodni z dostawcą skrócenie obowiązującego terminu składania zamówień lub dostarczy materiały we własnym zakresie.

2. Terminy wykonania obiektów objętych umową powinny wynikać z harmonogramu opracowanego zgodnie z § 19 ust. 5.

§ 12. Jeżeli odrębne przepisy zezwalają na stosowanie uproszczonego nadzoru inwestorskiego, w umowie między inwestorem a generalnym wykonawcą należy ustalić zakres tego nadzoru zgodnie z obowiązującymi przepisami.

§ 13. 1. Generalny wykonawca może zobowiązać się do odpłatnego:

- 1) dostarczenia projektów i kosztorysów,
- 2) dostarczenia maszyn i urządzeń nie zaliczanych do wartości produkcji budowlanej,
- 3) wykonania innych czynności przygotowawczych, takich jak np. dostarczenie pozwolenia na budowę, dziennika budowy itp.,
- 4) dokonania uzgodnionego z inwestorem zakresu rozruchu technologicznego.

2. Zasady i warunki umów, o których mowa w ust. 1, regulują odrębne przepisy.

§ 14. Jeżeli strony nie mogą dojść do porozumienia co do treści umowy o wykonanie obiektów budownictwa, którą mają zawrzeć, lub co do zmiany zawartej umowy, strona za-

interesowana może zwrócić się do komisji arbitrażowej o ustalenie treści spornych postanowień umowy, zawiadamiając o tym jednostki nadzorujące.

Rozdział 2.

Tryb zawierania umów.

1. Tryb zawierania umów pomiędzy inwestorem a generalnym wykonawcą.

§ 15. 1. Inwestor zawiadamia właściwego rzeczowo i miejscowo generalnego wykonawcę o zamiarze zlecenia mu wykonania obiektów i robót poza obiektem wchodzących w skład zadania inwestycyjnego. Jeżeli zawiadomienie generalnego wykonawcy napotyka trudności, stosuje się przepis § 2 ust. 1.

2. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, może nastąpić w formie zgłoszenia przewidzianego w przepisach ustalających tryb oraz terminy zlecenia i bilansowania robót budowlanych.

3. Do zawiadomienia inwestor obowiązany jest dołączyć:

- 1) jeżeli inwestycja wymaga sporządzenia projektu wstępnego — projekt wstępny inwestycji w zakresie uzgodnionym z wykonawcą, nie mniej jednak niż wytyczne realizacji inwestycji z części ogólnej, plan ogólny zagospodarowania terenu zadania inwestycyjnego i część kosztową,
- 2) jeżeli inwestycja nie wymaga sporządzenia projektu wstępnego — projekt techniczny inwestycji w zakresie uzgodnionym z wykonawcą, nie mniej jednak niż część opisową z podstawowymi danymi charakteryzującymi zadanie inwestycyjne, szczegółowy plan zagospodarowania terenu dla zadania inwestycyjnego, zestawienie kosztów zadania inwestycyjnego oraz projekt organizacji i technologii budowy, jeżeli przez tego wymagają,
- 3) projekt planu rzeczowo-finansowego zamierzonego zadania inwestycyjnego, obejmującego obiekty i roboty poza obiektem, które mają być przedmiotem zlecenia.

§ 16. 1. Na podstawie dostarczonych przez inwestora dokumentów, o których mowa w § 15 ust. 3, oraz ewentualnych dodatkowych informacji inwestor i generalny wykonawca w porozumieniu z podwykonawcami ustalają w bezpośrednich rokowaniach treść istotnych postanowień przyszłej umowy oraz termin jej zawarcia.

2. Generalny wykonawca może żądać, aby pomiędzy doręczeniem mu dokumentów, o których mowa w § 15 ust. 3, a dniem wyznaczonym na zawarcie umowy upłynęło nie mniej niż 3 miesiące.

3. Jeżeli strony nie będą mogły uzgodnić terminu zawarcia umowy, termin ten ustali jednostka nadzorująca generalnego wykonawcę w porozumieniu z jednostką nadrzędną inwestora, a w braku takiego porozumienia — komisja arbitrażowa.

§ 17. Najpóźniej na miesiąc przed dniem wyznaczonym na zawarcie umowy inwestor przesyła generalnemu wykonawcy zamówienie, które powinno zawierać:

- 1) kategorię inwestycji (centralne, zjednoczeń, przedsiębiorstw itp.), numer i nazwę zadania inwestycyjnego z ewentualnym zaznaczeniem, że inwestycja ma charakter priorytetowy,
- 2) określenie obiektów i robót poza obiektem, które wykonawca ma wykonać w ramach zadania inwestycyjnego,
- 3) terminy rozpoczęcia oraz zakończenia obiektów i robót poza obiektem objętych umową oraz zadania inwestycyjnego,

- 4) ustalenia dotyczące zakresu ewentualnego przejęcia przez generalnego wykonawcę czynności związanych z przygotowaniem wykonania zleconych obiektów i robót poza obiektem,
- 5) terminy dostarczenia pozostałych części projektu technicznego wraz z kosztorysami poszczególnych obiektów i robót poza obiektem,
- 6) termin przekazania placu budowy,
- 7) terminy dostarczenia przez inwestora maszyn i urządzeń, których dostawa należy do obowiązków inwestora,
- 8) proponowany sposób dokonywania odbiorów i rozliczeń,
- 9) proponowany rodzaj wynagrodzenia generalnego wykonawcy (ryczałt lub uzgodnione ceny jednostkowe kosztorysu umownego),
- 10) orientacyjną wysokość wynagrodzenia generalnego wykonawcy za wykonanie objętych umową obiektów i robót poza obiektem, ustaloną na podstawie zestawienia kosztów zadania inwestycyjnego,
- 11) termin, w którym umowa ma być zawarta,
- 12) ustalenie dotyczące zakresu działania i organizacji nadzoru inwestorskiego,
- 13) inne istotne dane potrzebne do sporządzenia umowy.

§ 18. Dostarczając generalnemu wykonawcy projekt podstawowy obiektu i robót poza obiektem wraz z kosztorysami, w całości lub w części, inwestor obowiązany jest dołączyć propozycję co do wysokości wynagrodzenia za obiekt i roboty poza obiektem, objęte doręczonymi dokumentami.

§ 19. 1. Na podstawie zamówienia generalny wykonawca sporządza projekt umowy w 3 egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron oraz dla banku finansującego inwestycję, podpisuje go i przesyła inwestorowi do podpisania najpóźniej na 14 dni przed terminem zawarcia umowy.

2. W umowie należy zamieścić postanowienia konieczne do zabezpieczenia interesów stron. W szczególności umowa powinna zawierać postanowienia określone w § 17, a ponadto:

- 1) oznaczenie stron zawierających umowę oraz datę i miejsce jej zawarcia,
- 2) uzgodnione pomiędzy stronami do dnia zawarcia umowy ryczałty umowne na poszczególne obiekty i roboty poza obiektem oraz orientacyjne kwoty wynagrodzeń za poszczególne obiekty i roboty poza obiektem, co do których rozliczenie ma być dokonywane na podstawie kosztorysów umownych uzgodnionych pomiędzy stronami do dnia zawarcia umowy,
- 3) termin dostarczenia przez inwestora pozwolenia na budowę,
- 4) inne ustalenia istotne w warunkach danej budowy, jak np. warunki świadczenia usług na placu budowy, warunki wykorzystania pracy przyszłych użytkowników lub pracy w ramach czynów społecznych itp.

3. Jeżeli postanowienia projektu umowy różnią się od propozycji inwestora zawartych w zamówieniu, wykonawca dołącza do projektu podpisany przez siebie protokół rozbieżności, w którym stwierdza, na czym one polegają, i uzasadnia ich potrzebę.

4. Jeżeli do dnia zawarcia umowy strony nie uzgodniły wynagrodzenia w formie ryczałtów lub uzgodnionych cen jednostkowych na obiekty i roboty poza obiektem wchodzące w skład zadania inwestycyjnego objętego umową, uzgodnień tych należy dokonać w aneksach do umowy.

5. Do umowy powinien być załączony harmonogram budowy, opracowany przez jednostkę zobowiązaną do tego w myśl przepisów, ustalający dla każdego kalendarzowego roku budowy zakresy rzeczowe robót w każdym z obiektów oraz wysokość środków finansowych potrzebnych w każdym roku kalendarzowym na zapłatę wynagrodzenia wykonawcy. Harmonogram ten powinien być opracowany zgodnie z obo-

wiązującymi cyklami budowy lub decyzjami właściwych organów, jeżeli ustalają one inny czasokres realizacji budowy.

§ 20. Jeżeli generalny wykonawca, który otrzymał od inwestora zawiadomienie (§ 15) lub zamówienie (§ 17), nie jest właściwy rzeczowo lub miejscowo do wykonania zamawianych obiektów i robót poza obiektem, obowiązany jest zawiadomić o tym inwestora niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia lub zamówienia. W razie zaniedbania tego obowiązku wykonawca ponosi odpowiedzialność za wynikłą stąd szkodę.

§ 21. 1. Jeżeli inwestor nie ma zastrzeżeń co do treści przesłanego mu przez wykonawcę projektu umowy, podpisuje ją i zwraca niezwłocznie generalnemu wykonawcy.

2. Jeżeli inwestor ma zastrzeżenia co do proponowanej treści umowy, powinien w ciągu 14 dni od dnia otrzymania projektu umowy wystąpić ze sporem przedumownym.

3. Jeżeli inwestor nie podpisze umowy w myśl ust. 1 lub nie wystąpi ze sporem przedumownym w terminie, o którym mowa w ust. 2, oznacza to, że umowa została zawarta w brzmieniu zaproponowanym przez wykonawcę.

§ 22. Jeżeli generalny wykonawca nie prześle inwestorowi projektu umowy w terminie, o którym mowa w § 19 ust. 1, inwestor może wystąpić ze sporem przedumownym, żądając ustalenia treści umowy.

§ 23. Wykonawca, który przyjął do portfela zleceń w trybie przepisów o zgłaszaniu i bilansowaniu robót budowlanych i montażowych zgłoszenie wykonania obiektów i robót poza obiektem objętych zawiadomieniem, o którym mowa w § 15, jest uprawniony do poczynienia niezbędnych przygotowań do wykonania tych obiektów lub robót, a w szczególności do zapewnienia materiałów, na które zamówienie trzeba złożyć odpowiednio wcześniej, przejęcia placu budowy, zorganizowania dozoru tego placu itp.

2. Tryb zawierania umów pomiędzy inwestorem a wykonawcą częściowym.

§ 24. Przepisy §§ 15—23 mają odpowiednie zastosowanie przy zawieraniu umów pomiędzy inwestorem a wykonawcą częściowym.

3. Tryb zawierania umów pomiędzy generalnym wykonawcą a podwykonawcą.

§ 25. 1. Generalny wykonawca, zawiadamiając podwykonawcę właściwego rzeczowo i miejscowo o zamiarze powierzenia mu wykonania obiektów, części obiektów lub robót poza obiektem wchodzących w skład zadania inwestycyjnego, załącza do tego zawiadomienia odpowiednią część dokumentów, o których mowa w § 15 ust. 3.

2. Projekt umowy sporządza generalny wykonawca i po podpisaniu przesyła podwykonawcy najpóźniej na miesiąc przed terminem ustalonym na zawarcie umowy.

3. Przepisy §§ 16—18, 19 ust. 2 pkt 1, 2 i 4, ust. 3—5 i §§ 20—23 mają odpowiednie zastosowanie przy zawieraniu umów pomiędzy generalnym wykonawcą a podwykonawcą.

Rozdział 3.

Obowiązki stron.

1. Obowiązki podstawowe.

§ 26. Przez umowę o wykonanie obiektów i robót poza obiektem wchodzących w skład zadania inwestycyjnego generalny wykonawca zobowiązuje się do oddania objętych umową obiektów i robót poza obiektem, wykonanych zgodnie z projektem inwestycji i zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem

realizacji umowy, odebrania przedmiotu umowy i zapłaty umówionego wynagrodzenia.

§ 27. 1. Do podstawowych obowiązków inwestora należą:

- 1) terminowe dokonanie ustalonych w umowie i wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem realizacji umowy, a w szczególności:
  - a) dostarczenie projektów i kosztorysów,
  - b) przekazanie placu budowy oraz w razie potrzeby zapewnienie niezbędnego wejścia na cudzy teren,
  - c) zlecenie generalnemu wykonawcy wykonania tej części zaplecza, która według właściwych przepisów jest finansowana przez inwestora,
  - d) dostarczenie maszyn, urządzeń i konstrukcji w zakresie, w jakim umowa lub przepisy nakładają na niego ten obowiązek,
  - e) dostarczenie pozwolenia na budowę najpóźniej na 14 dni przed umownym terminem rozpoczęcia robót,
- 2) odbiór wykonanych obiektów lub robót poza obiektem,
- 3) zapłata wynagrodzenia wykonawcy.

2. Inwestor uprawniony jest ponadto w sposób ustalony w umowie i właściwych przepisach:

- 1) kontrolować, czy roboty wykonywane są zgodnie z umową i warunkami pozwolenia na budowę w sposób gwarantujący bezpieczeństwo obiektu,
- 2) sprawdzać jakość materiałów oraz postęp realizacji obiektów i robót poza obiektem.

3. Postanowienia umowy mogą nakładać na inwestora także inne obowiązki niż wymienione w ust. 1.

4. Postanowienia o obowiązku wykonania czynności, o których mowa w § 13, strony mogą zamieścić w umowie o wykonanie obiektów i robót poza obiektem wchodzących w skład zadania inwestycyjnego lub w oddzielnych umowach.

2. Dostarczenie projektów i kosztorysów.

§ 28. Jeżeli przepisy szczególne lub umowa nie stanowią inaczej, inwestor obowiązany jest dostarczyć generalnemu wykonawcy kompletne projekty techniczne inwestycji wraz z kosztorysami nie później niż na 120 dni przed uzgodnioną datą rozpoczęcia robót budowlanych.

§ 29. 1. Inwestor obowiązany jest dostarczyć generalnemu wykonawcy projekt techniczny inwestycji, zatwierdzony w sposób wymagany przez obowiązujące przepisy.

2. Projekt podstawowy obiektów budowlanych i robót poza obiektem oraz kosztorysy stanowiące część projektu technicznego inwestycji powinny być dostarczone przez inwestora w kompletach obejmujących całość robót budowlanych w każdym z obiektów, chyba że przepisy w sprawie wymogów dokumentacyjnych dla inwestycji stanowią inaczej.

3. Projekty i kosztorysy obiektu są kompletne, jeżeli zawierają wszystkie dane potrzebne do wykonania obiektu i ustalenia wynagrodzenia.

4. Inwestor obowiązany jest dostarczyć generalnemu wykonawcy wykaz (spis) projektów i kosztorysów składających się na komplet dokumentacji każdego obiektu. Wykaz ten stanowi integralną część kompletu projektów i kosztorysów obiektu.

5. Jeżeli szczególne przepisy lub umowa stron nie stanowią inaczej, inwestor dostarcza projekty wraz z kosztorysami generalnemu wykonawcy w trzech egzemplarzach, a częściowemu wykonawcy — w dwóch egzemplarzach; generalny wykonawca dostarcza podwykonawcy odpowiednie części projektów i kosztorysów w dwóch egzemplarzach.

§ 30. 1. Generalny wykonawca obowiązany jest sprawdzić, czy dostarczone przez inwestora projekty podstawowe obiektów budowlanych i robót poza obiektem są zatwierdzone w sposób prawnie przewidziany i kompletne, zwracając

przy tym uwagę, czy dostarczone projekty nie zawierają wad i błędów, które można wykryć przy należytej staranności, a ponadto sprawdzić:

- 1) dane, o których mowa w § 9 zasad wynagrodzeń, w stosunku do kosztorysów na obiekty, części obiektów lub roboty poza obiektem, za które wynagrodzenie ma być płatne ryczałtem,
- 2) prawidłowość cen jednostkowych w stosunku do obiektów, części obiektów lub robót poza obiektem, za które wynagrodzenie ma być płatne na podstawie uzgodnionych cen jednostkowych kosztorysu umownego.

2. Sprawdzenie powinno być zakończone przez wykonawcę na 60 dni przed umówionym terminem rozpoczęcia robót, chyba że inwestor dostarczył dokumentację później niż na 120 dni przed tą datą. W tym wypadku wykonawca powinien dokonać sprawdzenia w ciągu 60 dni od daty dostarczenia dokumentacji.

3. Jeżeli w terminie przewidzianym na sprawdzenie generalny wykonawca nie zgłosił zastrzeżeń co do projektów lub kosztorysów i co do wysokości proponowanego wynagrodzenia, o którym mowa w § 18, uważa się, że:

- 1) wyraził zgodę na wysokość zaproponowanego przez inwestora ryczałtu — w stosunku do tych obiektów lub ich części, za które wynagrodzenie ma być płatne ryczałtem,
- 2) wyraził zgodę na ceny jednostkowe w stosunku do tych obiektów lub ich części, za które wynagrodzenie ma być płatne na podstawie uzgodnionych cen jednostkowych kosztorysu umownego.

4. O wadach projektu, zauważonych w toku sprawdzania, oraz o zastrzeżeniach, o których mowa w ust. 3, generalny wykonawca obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić inwestora i kierujące biuro projektów (generalnego projektanta).

§ 31. 1. Inwestor obowiązany jest w terminie nie dłuższym niż 30 dni od daty zawiadomienia o zastrzeżeniach zbadać zastrzeżenia generalnego wykonawcy i zawiadomić go o wyniku.

2. Na wezwanie inwestora generalny wykonawca obowiązany jest uczestniczyć w sprawdzaniu przez jednostkę projektującą lub rzeczoznawcę słuszności zgłoszonych zastrzeżeń.

3. Jeżeli inwestor w ciągu 30 dni od daty otrzymania zastrzeżeń wykonawcy nie udzieli odpowiedzi, uważa się, że przyjął on zastrzeżenia wykonawcy oraz wyraził zgodę na ogłoszone przez wykonawcę zastrzeżenia co do wysokości wynagrodzenia.

4. Jeżeli inwestor pomimo zgłoszonych przez wykonawcę zastrzeżeń żąda wykonania obiektu lub robót poza obiektem stosownie do projektu, który wykonawca zakwestionował jako wadliwy — wykonawca obowiązany jest zawiadomić właściwy organ państwowego nadzoru budowlanego i wykonać polecenie, tylko w tym wypadku, gdy organ ten nie zgłosił sprzeciwu co do prowadzenia budowy według polecenia inwestora.

5. Decyzja organu państwowego nadzoru budowlanego, z której wynika słuszność zastrzeżeń wykonawcy, wydana po upływie 30 dni od zakończenia terminu przewidzianego na uzgodnienie stanowisk stron, o którym mowa w § 33 ust. 4, stanowi dla wykonawcy podstawę żądania przesunięcia terminu wykonania zadania lub obiektu i robót poza obiektem, których zastrzeżenia dotyczą.

§ 32. 1. Jeżeli po terminie przewidzianym na sprawdzenie projektu wyjdą na jaw okoliczności powodujące konieczność zmiany projektu, generalny wykonawca wezwie inwestora do dokonania zmiany projektu, zawiadamiając o tym biuro projektów, i po porozumieniu z inwestorem wyznaczy równocześnie odpowiedni termin na dokonanie zmiany lub dostar-

czenie zamiennego projektu ewentualnie wraz z kosztorysem.

2. O wadach kosztorysu, zauważonych po terminie sprawdzenia, wykonawca zawiadamia inwestora tylko wtedy, gdy dopuszczalna jest zmiana wynagrodzenia, i po porozumieniu z inwestorem wyznacza mu odpowiedni termin na usunięcie wad lub dostarczenie kosztorysu zamiennego.

3. Zwłoka w dostarczeniu poprawionego lub zamiennego projektu i kosztorysu powoduje obowiązek zapłacenia kary umownej, przewidzianej w § 118 ust. 1 pkt 3.

§ 33. 1. Jeżeli w okresie przeznaczonym na sprawdzenie, o którym mowa w § 30 ust. 2, stwierdzone zostaną w kosztorysie częściowym wady, których suma obliczona w wartościach bezwzględnych (wady obniżające i zwiększające wartość kosztorysową robót) stanowi ponad 5% wartości kosztorysowej robót, wady uważa się za istotne, upoważniające wykonawcę do stosowania kary umownej, o której mowa w § 118 ust. 1 pkt 3, liczonej od dnia ustalonego w umowie na dostarczenie kosztorysu. W tym wypadku wykonawca może zwrócić kosztorys inwestorowi w celu poprawienia zauważonych wad i sprawdzenia pozostałych pozycji kosztorysu.

2. Jeżeli wykonawca nie zwraca kosztorysu inwestorowi, powinien zawiadomić go pisemnie w terminie przewidzianym w § 30 ust. 2 (60 dni).

3. Jeżeli w terminie, o którym mowa w § 31 ust. 1, inwestor uzna słuszność zarzutów wykonawcy, obowiązany jest spowodować jak najszybsze usunięcie wad kosztorysu, a jeżeli wady spowodowały zwrócenie kosztorysu — także jego sprawdzenie.

4. Jeżeli strony nie uzgodnią stanowisk co do wysokości wynagrodzenia w terminie 30 dni, licząc od daty upływu terminu przewidzianego w § 31 ust. 1, generalny wykonawca obowiązany jest skierować spór do komisji arbitrażowej. Niewniesienie sporu do komisji arbitrażowej przed upływem tego terminu jest równoznaczne z przyjęciem zastrzeżeń inwestora.

5. Ryczałt i ceny jednostkowe kosztorysu umownego powinny być uzgodnione przed przystąpieniem do wykonania robót. Skierowanie sporu na drogę postępowania arbitrażowego nie wstrzymuje rozpoczęcia robót. Do czasu rozstrzygnięcia sporu podstawę rozliczeń stanowi wynagrodzenie zaproponowane przez inwestora.

3. Przekazanie placu budowy.

§ 34. 1. Inwestor obowiązany jest przekazać protokolarnie generalnemu wykonawcy plac budowy w rozmiarach i stanie umożliwiających wykonanie umowy, a jeżeli został opracowany projekt organizacji i technologii budowy lub wytyczne realizacji inwestycji — zgodnie z tym projektem lub wytycznymi.

2. Za zgodą generalnego wykonawcy plac budowy może być przekazywany częściami.

§ 35. Jednocześnie z przekazaniem placu budowy inwestor obowiązany jest dostarczyć generalnemu wykonawcy plan znajdujących się na placu budowy urządzeń podziemnych, takich jak przewody kanalizacyjne, wodociągowe, kable itp.

§ 36. Od chwili przekazania placu budowy generalny wykonawca odpowiada jak samoistny posiadacz w dobrej wierze (art. 224 Kodeksu cywilnego). Szkody, które powstały w trakcie budowy wskutek działania siły wyższej i nie mogły być ujęte ubezpieczeniem, pokrywa inwestor.

§ 37. Generalny wykonawca jest gospodarzem na placu budowy. Ustala on po porozumieniu z podwykonawcami obowiązujący na placu budowy porządek, którego wszyscy wykonawcy obowiązani są przestrzegać.

§ 38. Jeżeli roboty wykonywane są przez wykonawców częściowych, gospodarzem placu budowy jest inwestor. Ma on w stosunku do wykonawców częściowych takie obowiązki, jakie generalny wykonawca ma w stosunku do podwykonawców.

§ 39. 1. Inwestor obowiązany jest spowodować trwałe wyznaczenie i przekazać generalnemu wykonawcy w uzgodnionym terminie, a w każdym razie przed ustalonym w umowie terminem rozpoczęcia robót:

- 1) główne osie budowy, osie poszczególnych obiektów, osie urządzeń technologicznych, osie komunikacyjne, a w miastach — linie zabudowania i poziom chodnika,
  - 2) stałe punkty niwelacyjne (repery).
2. Do obowiązków wykonawcy należy:
- 1) wytyczenie poszczególnych obiektów zgodnie z projektem,
  - 2) wytyczenie stanowisk montowanych urządzeń,
  - 3) ochrona wyznaczonych na placu budowy punktów stałych,
  - 4) ochrona zadrzewienia znajdującego się na placu budowy.
- Czynności, o których mowa w pkt 1, wykonawca uzgadnia z inwestorem.

3. Generalny wykonawca może podjąć się odpłatnie wykonania całości lub części czynności, o których mowa w ust. 1.

§ 40. Inwestor obowiązany jest ponieść koszty związane z użyciem precyzyjnego sprzętu do pomiarów montażu ciężkich konstrukcji, urządzeń lub maszyn, chyba że koszty te są uwzględnione w normach kosztorysowych.

4. Urządzenia placu budowy.

§ 41. Generalny wykonawca obowiązany jest zorganizować zaplecze techniczno-gospodarcze budowy w zakresie ustalonym projektem organizacji i technologii budowy lub projektem organizacji robót.

§ 42. 1. Następujące nakłady na urządzenia placu budowy obciążają inwestora:

- 1) nakłady na tymczasowe objekty i urządzenia niezbędne dla inwestora,
- 2) koszty budowy i rozbiórki tymczasowych:
  - a) dróg dojazdowych do punktów oznaczonych w wytycznych realizacji inwestycji lub w projekcie organizacji i technologii budowy,
  - b) bocznic kolejowych przewidzianych w projekcie organizacji i technologii budowy,
  - c) urządzeń doprowadzających wodę wraz z ujęciem lub studnią, pompownią, zbiornikiem itp. — do punktów oznaczonych w wytycznych realizacji inwestycji lub w projekcie organizacji i technologii budowy, ale bez kosztów rozprowadzenia po placu budowy,
  - d) linii zasilających elektroenergetycznych ze stacją transformatorową do punktów oznaczonych w wytycznych realizacji inwestycji lub w projekcie organizacji i technologii budowy, ale bez kosztów na rozprowadzenie po placu budowy,
  - e) zbiorników na smołę lub asfalt przy budowie nawierzchni bitumicznych powyżej 6.000 m²,
  - f) specjalnych urządzeń ochronnych, niezbędnych dla zapewnienia bezpieczeństwa robót prowadzonych w czynnych zakładach.

2. Inwestora obciążają ponadto nakłady na budowę i rozbiórkę tymczasowych dróg oraz linii rozprowadzających wodociągowych i elektroenergetycznych na terenie budowy, zastępujących stałe główne drogi i linie przewidziane programem inwestycji, jeżeli wyznaczył taką kolejność wykonania obiektów lub robót poza obiektem realizowanej inwestycji, która uniemożliwia ich wykorzystanie dla potrzeb budowy.

3. Zamiast drogi tymczasowej, o której mowa w ust. 2, inwestor może — uwzględniając potrzeby wykonawstwa robót wynikające z projektu organizacji i technologii budowy — zlecić wykonanie i oddać do dyspozycji wykonawcy wzmocnioną podbudowę przyszłej drogi stałej.

4. Inwestora obciążają koszty konserwacji i naprawy urządzeń doprowadzających do placu budowy wodę, energię itp., a także koszty przystosowania publicznych dróg dojazdowych lub objazdowych łącznie z mostami i przepustami do potrzeb budowy oraz koszty naprawy i konserwacji dróg w czynnych zakładach lub rozbudowywanych osiedlach.

5. Nakłady nie wymienione w ust. 1—4, a w szczególności nakłady na budowę i rozbiórkę obiektów i urządzeń tymczasowych niezbędnych do prowadzenia robót, obciążają generalnego wykonawcę.

§ 43. Jeżeli dla realizacji zadania inwestycyjnego wykonawca — z powodu niedostarczenia przez inwestora danych, określonych w § 15 ust. 3 — nie mógł w terminie, wynikającym z obowiązujących przepisów, zaplanować urządzeń zaplecza techniczno-gospodarczego inwestycji (stałego i półstałego), inwestor obowiązany jest zapewnić niezbędne nakłady i środki na sfinansowanie tego zaplecza oraz przekazać je do planu inwestycyjnego resortu wykonawcy.

§ 44. Wykonanie obiektów i robót poza obiektem składających się na te urządzenia placu budowy, których koszt obciąża inwestora, inwestor zleca właściwemu wykonawcy bądź w umowie o wykonanie zadania inwestycyjnego, bądź — jeżeli szczególne przepisy na to pozwalają — w odrębnej umowie.

§ 45. Urządzenia placu budowy, służące wyłącznie jednemu podwykonawcy, generalny wykonawca wykonuje na jego zlecenie i koszt. Za korzystanie z innych urządzeń generalny wykonawca pobiera odpowiednie wynagrodzenie. Wysokość tego wynagrodzenia oraz terminy płatności strony powinny ustalić w umowie lub w dodatkowym porozumieniu.

§ 46. 1. Wykonawca uprawniony jest do bezpłatnego korzystania dla własnych potrzeb z wykonanych na podstawie umowy stałych obiektów aż do dnia przekazania ich inwestorowi, pod warunkiem doprowadzenia ich przed odbiorem do stanu określonego w umowie.

2. Harmonogram budowy powinien przewidywać taką kolejność realizacji poszczególnych obiektów, aby umożliwić wykonawcy wykorzystanie ich na potrzeby zaplecza z zachowaniem umownych terminów oddania tych obiektów.

5. Stosunki stron na placu budowy.

§ 47. 1. Inwestor obowiązany jest najpóźniej w dniu przekazania placu budowy powiadomić na piśmie generalnego wykonawcę (wykonawców częściowych), komu powierzył funkcję inspektora nadzoru inwestorskiego, jeżeli umowa przewiduje taką formę nadzoru inwestorskiego, a jeżeli przewidziani są branżowi inspektorzy nadzoru inwestorskiego — komu powierzył funkcję inspektora nadzoru inwestorskiego nad wykonaniem robót określonej specjalności techniczno-budowlanej oraz kogo wyznaczył na inspektora sprawującego ogólne kierownictwo i koordynację pracy poszczególnych inspektorów nadzoru.

2. Generalny wykonawca obowiązany jest najpóźniej w dniu, w którym podwykonawca rozpocznie swą działalność na placu budowy, przekazać mu wiadomości, o których mowa w ust. 1.

§ 48. 1. Generalny wykonawca obowiązany jest najpóźniej w dniu przejścia placu budowy zawiadomić na piśmie inwestora, komu powierzył funkcję kierownika budowy, a podwykonawców najpóźniej w dniu rozpoczęcia przez nich robót.

2. Podwykonawca lub wykonawca częściowy obowiązany jest najpóźniej w dniu rozpoczęcia przez siebie robót po-

wiadomić inwestora, a podwykonawca również generalnego wykonawcę, komu powierzył funkcję kierownika robót.

§ 49. 1. Jeżeli dla robót wykonywanych przez generalnego wykonawcę własnymi siłami nie wyznaczono odrębnego kierownika, kierownik budowy pełni także obowiązki kierownika tych robót.

2. Inspektor nadzoru inwestorskiego, kierownik budowy i kierownik robót są, w zakresie swych prawnych obowiązków, odpowiednio przedstawicielami inwestora, generalnego wykonawcy oraz podwykonawcy (wykonawcy częściowego).

§ 50. 1. Kierownik budowy i kierownicy robót obowiązani są stosować się do poleceń inwestora dotyczących wykonywania robót zgodnie z warunkami pozwolenia na budowę, projektem i kosztorysem, z wymaganiami przepisów i państwowych norm oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej. Przepis ten nie narusza ustaleń § 71.

2. Jeżeli polecenia inwestora są — zdaniem kierownika budowy (robót) — niezgodne z warunkami pozwolenia na budowę, projektem, kosztorysem, wymaganiami przepisów i państwowych norm lub zasadami wiedzy technicznej, powinien on wpisać do dziennika budowy umotywowany sprzeciw, zawiadamiając o tym inwestora, kierujące biuro projektów i zainteresowanych wykonawców. Jeżeli inwestor potwierdzi zakwestionowane polecenie, wykonawca wykona je na ryzyko i odpowiedzialność inwestora, chyba że jest ono jego zdaniem niezgodne z wymaganiami przepisów, normami państwowymi lub zasadami wiedzy technicznej. W tym wypadku wykonawca obowiązany jest zawiadomić właściwy organ państwowego nadzoru budowlanego i może wykonać polecenie inwestora tylko wtedy, gdy organ ten nie nakaze wstrzymania robót budowlanych.

§ 51. W razie ustanowienia nadzoru autorskiego, polecenia osoby sprawującej nadzór autorski obowiązują tylko wtedy, gdy je potwierdzi inwestor lub jego przedstawiciel. Przepisy § 50 mają wówczas odpowiednie zastosowanie.

§ 52. 1. Wszystkie polecenia inspektora nadzoru inwestorskiego dotyczące podwykonawców oraz wszystkie żądania podwykonawców w stosunku do inwestora powinny być kierowane za pośrednictwem generalnego wykonawcy.

2. Uważa się, że polecenie lub żądanie umieszczone w dzienniku budowy czyni zadość wymaganiom, o których mowa w ust. 1.

§ 53. 1. Inwestor powinien doręczyć wykonawcy dziennik budowy najpóźniej na 14 dni przed umownym terminem rozpoczęcia robót.

2. Generalny wykonawca powinien prowadzić dziennik budowy zgodnie z obowiązującymi przepisami.

§ 54. 1. Jeżeli umowa przewiduje ustanowienie na budowie inspektora nadzoru inwestorskiego, każda ze stron obowiązana jest odpowiedzieć w ciągu 7 dni na wpis do dziennika budowy zawierający żądanie pod jej adresem, chyba że strony ustaliły w umowie inny termin. Brak odpowiedzi w terminie upoważnia stronę zgłaszającą żądanie do przedsięwzięcia koniecznych środków na ryzyko i odpowiedzialność strony zwlekającej z odpowiedzią.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również w wypadku, gdy umowa nie przewiduje ustanowienia na budowie inspektora nadzoru inwestorskiego, z tym że żądania i odpowiedzi strony wysyłają listownie.

§ 55. Jeżeli przepisy tego wymagają lub jeżeli zachodzi potrzeba ustalenia stanu faktycznego w formie dwustronnego (wielostronnego) protokołu, należy przestrzegać następującego trybu postępowania:

1) Strona, która chce ustalić protokolem stan faktyczny, powinna wezwać na piśmie wszystkich zainteresowanych do udziału w tej czynności, podając czas i miejsce, w którym czynność ta będzie dokonana. Jeżeli strona

wezwana nie stawia się, stan faktyczny może być ustalony protokołem jednostronnym.

2) Do protokołu należy dołączyć dowody stwierdzające, kto został wezwany do udziału w czynności stwierdzonej protokołem.

3) Przedstawiciel inwestora (inspektor nadzoru inwestorskiego), kierownik budowy i kierownik robót obowiązani są na wezwanie uczestniczyć w protokolarnym ustaleniu stanu faktycznego.

4) Jeżeli jednomyślne ustalenie stanu faktycznego jest niemożliwe, każdy z uczestników wpisuje do protokołu swoją wersję, potwierdzając ją własnoręcznym podpisem. W razie potrzeby strony mogą powołać rzeczoznawcę.

5) Jeżeli którykolwiek z uczestników odmówi podpisania protokołu, należy uczynić o tym wzmiankę, podając, jeżeli to możliwe, przyczynę odmowy.

6) Protokoły należy dołączyć w trwały sposób do dziennika budowy, zamieszczając w nim odpowiednią adnotację.

§ 56. 1. Wykonawca generalny i częściowy oraz podwykonawcy obowiązani są prowadzić wpisy dotyczące ilości wykonanych robót (księga obmiaru).

2. Jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, inspektor nadzoru inwestorskiego obowiązany jest sprawdzać i potwierdzać wpisy dotyczące ilości wykonanych robót, bez względu na formę ustalonego wynagrodzenia (ryczałt, uzgodnione ceny jednostkowe kosztorysu umownego).

6. Usługi na placu budowy.

§ 57. 1. Generalny wykonawca i podwykonawcy ustalają w umowie rodzaj i rozmiar usług, które będą sobie świadczyć przy wykonywaniu robót, oraz wysokość wynagrodzenia za te usługi.

2. Inwestor ustala w umowach z wykonawcami częściowymi, w jaki sposób zapewni im korzystanie z usług, które generalny wykonawca obowiązany jest zapewnić podwykonawcom.

§ 58. 1. Generalny wykonawca obowiązany jest odpowiednio do potrzeby zorganizować i utrzymać na placu budowy straż przeciwpożarową, ogólny nadzór tego placu oraz ogrodzić plac w miarę potrzeby, wyznaczyć strzeżone wejścia i wyjścia, utrzymać we właściwych miejscach odpowiednie posterunki dozoru itp.

2. Podwykonawcy obowiązani są zwrócić generalnemu wykonawcy odpowiednią część kosztów zorganizowania i utrzymania straży przeciwpożarowej i ogólnego dozoru placu budowy.

3. Jeżeli roboty wykonywane są na terenie czynnych lub przekazanych do użytku zakładów, obowiązek zorganizowania straży przeciwpożarowej i ogólnego dozoru placu budowy ciąży na inwestorze.

4. Strona obowiązana do zorganizowania i utrzymania straży przeciwpożarowej i ogólnego dozoru mienia obowiązana jest wynagrodzić szkody powstałe wskutek niewykonania lub niewłaściwego wykonania tych obowiązków.

5. Straż przemysłowa stanowi dozór specjalny i może być wprowadzona jedynie na żądanie inwestora oraz na jego koszt.

§ 59. 1. Każda ze stron obowiązana jest strzec mienia należącego do niej i znajdującego się na placu budowy.

2. Obowiązek strzeżenia obiektu lub robót wykonanych przez podwykonawców obciąża generalnego wykonawcę od chwili odbioru całości obiektu lub robót od podwykonawcy lub od chwili przekazania ich pod dozór generalnego wykonawcy.

§ 60. 1. Na żądanie inwestora właściwy wykonawca obowiązany jest odpłatnie przechować i konserwować dostarczone przez inwestora na plac budowy materiały, maszyny, urządzenia i konstrukcje.

2. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, koszt przechowywania i ubezpieczenia dostarczonych maszyn i urządzeń nie zaliczanych do wartości produkcji budowlanej oraz dostarczonych przez inwestora konstrukcji, do czasu przekazania ich do montażu, obciąża inwestora, a od chwili przekazania do montażu aż do odbioru obiektu, w którym je zamontowano — wykonawcę.

§ 61. 1. Przesyłki kolejowe przychodzące na plac budowy obowiązany jest odebrać ten wykonawca, do którego przesyłka jest adresowana.

2. Generalny wykonawca obowiązany jest odpłatnie wyładować i przechować materiały, maszyny, urządzenia lub konstrukcje dostarczone na plac budowy dla podwykonawcy, którego załoga nie przybyła jeszcze na plac budowy.

7. Dostarczenie maszyn, urządzeń i konstrukcji.

§ 62. Inwestor obowiązany jest, w terminach ustalonych w umowie, dostarczyć loco magazyn na placu budowy maszyny i urządzenia nie zaliczane do wartości produkcji budowlanej i przekazać generalnemu (częściowemu) wykonawcy lub wykonawcy wskazanemu przez generalnego wykonawcę — do montażu.

§ 63. 1. Przekazując wykonawcy maszyny, urządzenia i konstrukcje do montażu, inwestor obowiązany jest doręczyć mu specyfikację fabryczną, opis techniczny, rysunki montażowe, warunki techniczne oraz instrukcję o sposobie konserwacji, a także atesty lub certyfikaty fabryczne, jeżeli tego wymagają obowiązujące przepisy.

2. Wady jawne przekazywanych maszyn, urządzeń i konstrukcji dostarczanych przez inwestora stwierdzają protokolarnie inwestor i wykonawca.

3. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, reklamację do dostawcy wnosi strona, na której zamówienie dostawa została wykonana.

§ 64. 1. Jeżeli w czasie wykonywania robót wykonawca uzyskał materiały z rozbiórki lub demontażu, obowiązany jest przekazać je niezwłocznie inwestorowi, ustalając z nim protokolarnie ilość i jakość tych materiałów.

2. Materiały odzyskane, a kwalifikujące się do wbudowania w zamówionych obiektach, wykonawca obowiązany jest odkupić od inwestora.

§ 65. Inwestor obowiązany jest odkupić od wykonawcy nietypowe materiały, maszyny, urządzenia i konstrukcje oraz te z typowych, których możliwość zastosowania ogranicza się do danej budowy, a które okazały się zbędne wskutek błędów projektu albo wskutek zmian zakresu robót z przyczyn, za które wykonawca nie ponosi odpowiedzialności.

8. Wykonanie obiektów i robót.

§ 66. Generalny wykonawca kieruje i koordynuje wykonanie obiektów i robót poza obiektem, objętych umową, tak aby oddać je w umówionych terminach, wykonane zgodnie z umową, z projektem i kosztorysem, normami państwowymi, przepisami techniczno-budowlanymi i zasadami wiedzy technicznej.

§ 67. Generalny wykonawca może wykonywać objęte umową obiekty i roboty poza obiektem siłami własnymi lub zlecić ich wykonanie w części lub w całości właściwym jednostkom.

§ 68. Właściwy wykonawca obowiązany jest wykonać roboty nie objęte umową, niezbędne ze względu na bezpieczeństwo lub zabezpieczenie przed awarią. Podstawę do podjęcia tych robót stanowi wpis do dziennika budowy, dokonany przez nadzór inwestorski lub wykonawcę.

§ 69. 1. Każdy z wykonawców obowiązany jest do przestrzegania na budowie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy. Generalny wykonawca obowiązany jest do nadzoru nad przestrzeganiem bezpieczeństwa i higieny pracy przez podwykonawców.

2. Inwestor obowiązany jest zapewnić urządzenie ochronne w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu robót w czynnych oddziałach zakładu oraz zapewnić w razie potrzeby nadzór nad bezpiecznym prowadzeniem tych robót.

§ 70. Potrzebne do wykonania zleconych obiektów i robót poza obiektem materiały i konstrukcje oraz zaliczane do wartości produkcji budowlanej maszyny i urządzenia obowiązany jest dostarczyć właściwy wykonawca.

§ 71. 1. Wykonawca może wykonać zleczone roboty inaczej niż to przewiduje projekt lub kosztorys albo zaproponować zastosowanie innych niż określone w projekcie lub kosztorysie materiałów lub konstrukcji, jeżeli zmiany te nie wpłyną na trwałość oraz wartość użytkową, estetyczną i techniczną obiektu, nie spowodują wzrostu kosztu obiektu, przedłużenia wykonania oraz zwiększenia kosztów jego eksploatacji, a ponadto jeżeli zmiany te nie naruszają przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

2. O zamierzonych zmianach wykonawca obowiązany jest zawiadomić zamawiającego. Jeżeli zamawiający sprzeciwi się proponowanym zmianom, decyduje o tym jednostka nadrzędna wykonawcy w uzgodnieniu z jednostką nadrzędną zamawiającego.

3. W wypadku, o którym mowa w ust. 1, wykonawca zachowuje prawo do pełnego pierwotnie umówionego wynagrodzenia, chyba że przepisy szczególnie przewidują podział uzyskanych oszczędności.

4. Jeżeli zamierzone zmiany powodują potrzebę zmiany projektu, roboty mogą być wykonywane tylko na podstawie zmienionego projektu, zatwierdzonego przez właściwy organ w przepisany trybie. Koszty zmiany projektu ponosi wykonawca.

§ 72. Jeżeli umowa inwestora z generalnym wykonawcą wyłącza z generalnego wykonawstwa montaż skomplikowanych maszyn i urządzeń, inwestor obowiązany jest koordynować ten montaż z robotami zleconymi generalnemu wykonawcy, chyba że strony umówią się inaczej.

§ 73. 1. Jeżeli umowa zawarta z generalnym wykonawcą obejmuje również montaż skomplikowanych maszyn i urządzeń, a warunki dostaw tych maszyn i urządzeń przewidują dla nich specjalne kierownictwo montażu (szefostwo montażu), inwestor obowiązany jest zapewnić to kierownictwo.

2. Umowa o specjalne kierownictwo montażu powinna być uzgodniona z generalnym (częściowym) wykonawcą. Generalny (częściowy) wykonawca może żądać szczegółowego określenia w umowie praw i obowiązków kierownictwa montażu w zakresie kierowania, koordynacji i kontroli prac montażowych, a ponadto — w razie konieczności stosowania szczególnie skomplikowanych przyrządów pomiarowo-kontrolnych — ustalenia obowiązku dostarczenia tych przyrządów przez kierownictwo montażu i na koszt inwestora.

3. Polecenie kierownictwa montażu, wpisane do dziennika budowy, obowiązuje tylko wtedy, gdy je potwierdził inwestor lub jego przedstawiciel.

4. Jeżeli jednostka sprawująca szefostwo montażu wykonuje także i montaż, działa jako podwykonawca.

§ 74. 1. Po zakończeniu wykonanych przez siebie obiektów lub robót poza obiektem podwykonawca (wykonawca częściowy) obowiązany jest uporządkować teren, na którym pracował.

2. Generalny wykonawca może odpłatnie podjąć się uporządkowania terenu robót podwykonawcy.

§ 75. 1. Po zakończeniu zleconego zadania inwestycyjnego generalny wykonawca obowiązany jest oddać inwestorowi uporządkowany plac budowy w terminie ustalonym w umowie.

2. Jeżeli strony nie umówiły się inaczej, generalny wykonawca jest obowiązany oddawać uporządkowane części placu budowy jednocześnie z przekazywaniem poszczególnych obiektów, ich kompleksów lub robót poza obiektem.

9. Odbiór.

1) Odbiór częściowy.

§ 76. 1. Generalny wykonawca dokonuje odbioru częściowego od podwykonawcy po zakończeniu:

- 1) robót zanikających,
- 2) części obiektu lub robót ulegających zakryciu,
- 3) części obiektu (etapu) lub robót stanowiących całość robót zleconych do wykonania jednemu podwykonawcy,
- 4) w innych wypadkach określonych w umowie.

2. Generalny wykonawca i inwestor mogą się umówić, że jednocześnie z odbiorem, o którym mowa w ust. 1, inwestor dokonuje odbioru częściowego od generalnego wykonawcy.

3. Odbióru częściowego części obiektów i robót poza obiektem wykonanych przez generalnego wykonawcę lub wykonawcę częściowego dokonuje inwestor, jeżeli przepisy szczególne lub umowa nakładają na niego ten obowiązek.

§ 77. 1. Jeżeli według umowy inwestora z generalnym wykonawcą przedmiotem odbioru końcowego ma być odbiór kompleksu lub całości obiektów i robót poza obiektem wchodzących w skład zadania inwestycyjnego, inwestor obowiązany jest dokonać odbioru zakończonego obiektu jako odbioru częściowego.

2. W tym wypadku koszty ubezpieczenia i konserwacji odebranego obiektu obciążają inwestora aż do dnia umownego odbioru końcowego, chyba że wykonawca eksploatuje zakończony obiekt.

3. Inwestor wolny jest od ponoszenia tych kosztów za czas po dniu ustalonym w umowie jako termin odbioru końcowego.

§ 78. 1. O terminie odbioru częściowego wykonawca zawiadamia zamawiającego na 10 dni naprzód.

2. Jeżeli przedmiotem odbioru mają być roboty ulegające zakryciu, zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, powinno być dokonane na 3 dni naprzód, a jeżeli przedmiotem odbioru mają być roboty zanikające, zawiadomienie powinno być dokonane w terminie umożliwiającym sprawdzenie ich wykonania.

§ 79. Zawiadomienia dokonuje się wpisem do dziennika budowy. Jeżeli na budowie nie ma stałego przedstawiciela inwestora, zawiadomienie należy wysłać inwestorowi listem poleconym lub telegraficznie.

§ 80. Odbiór częściowy ma na celu sprawdzenie jakości i ilości podlegających odbiorowi robót.

§ 81. Dokonanie odbioru częściowego stwierdza się protokolarnie. Protokół odbioru częściowego robót zanikających lub ulegających zakryciu może być zastąpiony wpisem do dziennika budowy.

§ 82. 1. Zauważone w czasie odbioru częściowego wady należy usunąć niezwłocznie, jeżeli w protokole odbioru nie ustalono innego terminu.

2. Odbierający może zastrzec w protokole odbioru sprawdzenie usunięcia wad.

§ 83. Jeżeli w dniu wyznaczonym na odbiór częściowy odbierający nie stawi się, wykonawca przedmiotu odbioru ustali sam ilość i stan przedmiotu odbioru, powołując do te-

go trzyosobową komisję, i spisuje odpowiedni protokół, o którym mowa w § 81. Protokół ten należy dołączyć do dziennika budowy, czyniąc w nim o tym odpowiednią wzmiankę.

§ 84. Protokół odbioru częściowego (§§ 81 i 83), w którym stwierdzono bezusterkowe wykonanie przedmiotu odbioru albo na którym odbierający potwierdził usunięcie stwierdzonych w nim wad lub wyraził zgodę na zapłatę wynagrodzenia wykonawcy mimo ich nieusunięcia, stanowi w wypadkach określonych w zasadach wynagrodzeń podstawę do wystawienia faktury częściowej wykonawcy.

2) Odbiór końcowy.

§ 85. 1. Po zakończeniu obiektu albo kompleksu lub całości obiektów i robót poza obiektem, które według umowy mają stanowić przedmiot odbioru końcowego, wykonawca przeprowadza przewidziane w przepisach lub określone w umowie próby techniczne konstrukcji i zamontowanych maszyn i urządzeń oraz uzyskuje od właściwych organów zaświadczenia o sprawności przewodów dymowych, spalinowych i wentylacyjnych oraz instalacji gazowej, wodociągowej, elektrycznej itp.

2. Za wykonanie prób i sprawdzeń, o których mowa w ust. 1, generalny wykonawca lub wykonawca, który je wykonał, otrzymuje odpowiednie wynagrodzenie, chyba że czynności te są uwzględnione w normach kosztorysowych. Wynagrodzenie to może być ustalone w formie ryczałtu.

3. O terminie przeprowadzenia prób i sprawdzeń generalny wykonawca (wykonawca częściowy) zawiadamia inwestora, a podwykonawca także generalnego wykonawcę.

§ 86. Po przeprowadzeniu prób, o których mowa w § 85, generalny wykonawca zawiadamia inwestora o gotowości do odbioru końcowego, stwierdzając równocześnie, że wykonał te próby i sprawdzenia.

§ 87. 1. Inwestor powinien przystąpić do odbioru końcowego w terminie 20 dni od dnia zawiadomienia go o gotowości do odbioru końcowego.

2. O terminie odbioru inwestor zawiadamia generalnego wykonawcę wpisem do dziennika budowy lub listem poleconym, który generalny wykonawca dołącza do dziennika budowy, czyniąc w nim o tym stosowną wzmiankę.

§ 88. Odbiór końcowy ma na celu:

- 1) sprawdzenie, czy przedmiot odbioru został wykonany zgodnie z umową, projektem, kosztorysem, normami państwowymi, przepisami techniczno-budowlanymi, zasadami wiedzy technicznej,
- 2) określenie wartości technicznej przedmiotu odbioru,
- 3) dokonanie ustaleń mających stanowić podstawę do określenia wysokości wynagrodzenia wykonawcy,
- 4) przekazanie przedmiotu odbioru inwestorowi,
- 5) stwierdzenie zdolności do użytku, potrzebne do uzyskania pozwolenia na użytkowanie od właściwego organu państwowego nadzoru budowlanego.

§ 89. Odbioru końcowego dokonuje inwestor od generalnego wykonawcy (wykonawców częściowych) jednoosobowo lub komisyjnie.

§ 90. 1. Jeżeli szczególne przepisy nie stanowią inaczej, skład komisji ustala inwestor, z tym że przewodniczącym powinien być przedstawiciel inwestora wyposażony w pełnomocnictwo do dokonania odbioru, a do składu powinni być powołani:

- 1) przedstawiciel zarządcy (jednostki, do której użytku będzie obiekt służył),
- 2) wymagana przepisami liczba osób posiadających uprawnienia budowlane potrzebne do protokolarnego stwier-

dzienia zdatności do użytku odbieranych obiektów budowlanych.

2. W pracach komisji biorą udział kierownik budowy i kierownicy robót, a także inspektor (inspektorzy branżowi) nadzoru inwestorskiego, jeżeli taka forma tego nadzoru została ustalona w umowie.

§ 91. Czynności przygotowawcze do odbioru przeprowadzają: kierownik budowy z ramienia generalnego wykonawcy i kierownicy robót z ramienia podwykonawców lub wykonawców częściowych, każdy w zakresie swych obowiązków. Koordynacja czynności przygotowawczych należy do generalnego wykonawcy, a w wypadku wykonawstwa częściowego — do inwestora.

§ 92. Inwestor może odmówić przystąpienia do odbioru końcowego, jeżeli generalny wykonawca nie dokonał czynności przygotowawczych, zwłaszcza prób i sprawdzeń, o których mowa w § 85.

§ 93. 1. Z czynności odbioru końcowego spisuje się protokół. Protokół powinien zawierać poczynione w toku odbioru ustalenia i wnioski oraz oświadczenie inwestora o dokonaniu lub odmowie dokonania odbioru. Przedstawiciele generalnego wykonawcy i podwykonawcy oraz osoby biorące udział w odbiorze mogą umieścić w protokole swoje zastrzeżenia w stosunku do postanowień komisji i inwestora.

2. Inwestor obowiązany jest dostarczyć generalnemu (częściowemu) wykonawcy jeden egzemplarz protokołu odbioru w terminie 14 dni od daty zakończenia odbioru. Niedostarczenie protokołu w tym terminie upoważnia wykonawcę do stosowania kary umownej przewidzianej w § 118 ust. 1 pkt 11.

§ 94. 1. Jeżeli inwestor nie przystąpi w terminie do odbioru końcowego, generalny wykonawca powinien wyznaczyć mu odpowiedni termin dodatkowy, nie dłuższy niż 10 dni, z zagrożeniem, iż w razie niedotrzymania tego terminu sam ustali komisyjnie dane potrzebne do wystawienia faktury końcowej.

2. Jeżeli inwestor nie przystąpi do dokonania odbioru w wyznaczonym terminie dodatkowym, generalny wykonawca może komisyjnie sporządzić protokół ustalający dane, o których mowa w ust. 1, i na ich podstawie sporządzi fakturę końcową.

3. Począwszy od dnia sporządzenia protokołu, o którym mowa w ust. 2, ryzyko przypadkowej utraty lub uszkodzenia obiektu lub robót poza obiektem objętych tym protokołem oraz koszty ich utrzymania i dozoru obciążają inwestora.

4. Wzory protokołów odbioru częściowego i końcowego zostaną ogłoszone w Dzienniku Budownictwa.

10. Rękojmia za wady.

§ 95. 1. Generalny wykonawca jest odpowiedzialny względem inwestora, jeżeli obiekty i roboty poza obiektem wchodzące w skład zadania inwestycyjnego zostały wykonane niezgodnie z umową, projektem i kosztorysem, państwowymi normami, z przepisami techniczno-budowlanymi i z zasadami wiedzy technicznej lub nie nadają się do celu oznaczonego w umowie albo wynikającego z okoliczności lub z przeznaczenia (rękojmia za wady fizyczne).

2. Przepis ust. 1 nie narusza przepisów § 71.

§ 96. 1. Jeżeli wykonane obiekty lub roboty poza obiektem mają wady, o których mowa w § 95, inwestor może:

- 1) nie odstępując od umowy i zachowując prawo do kar umownych za zwłokę żądać wykonania obiektu lub robót poza obiektem po raz drugi, jeżeli wady nie dadzą się usunąć i nie pozwalają na zgodny z przeznaczeniem użytek obiektu,
- 2) przyjąć obiekt lub roboty poza obiektem z wadami, które nie dadzą się usunąć, i obniżyć odpowiednio wynagrodzenie generalnego wykonawcy,

- 3) przyjąć obiekt lub roboty poza obiektem i żądać od generalnego wykonawcy usunięcia wad, które dadzą się naprawić, wyznaczając mu na to odpowiedni termin, a jeżeli wykonawca terminu tego nie dotrzyma — usunąć wady na jego koszt albo obniżyć odpowiednio jego wynagrodzenie,

- 4) odstąpić od umowy i odmówić przyjęcia obiektu lub robót poza obiektem z wadami, które nie dadzą się naprawić oraz czynią obiekt niezdatny do użytku,

- 5) odmówić przyjęcia obiektu lub robót poza obiektem z istotnymi wadami, które dadzą się naprawić lub usunąć; w tym wypadku inwestor zachowuje prawo do kar umownych za zwłokę, natomiast nie przysługuje mu kara umowna ustalona w § 119 pkt 4.

2. Inwestorowi nie przysługują uprawnienia, o których mowa w ust. 1, jeżeli generalny wykonawca mimo zachowania należytej staranności nie mógł stwierdzić wad w dostarczonych przez inwestora materiałach, maszynach, urządzeniach i konstrukcjach lub w rozwiązaniach przyjętych w projekcie albo jeżeli zgodnie z § 50 ust. 2 uprzedził inwestora o grożącym niebezpieczeństwie w razie ich zastosowania.

3. Generalny wykonawca odpowiada za wady w obiektach lub robotach doświadczalnych i prototypowych tylko wtedy, gdy udowodnione zostanie, iż wady te powstały z jego winy. Doświadczalny lub prototypowy charakter obiektów lub robót powinien być stwierdzony w umowie.

§ 97. 1. Istnienie wad i ich usunięcie przez generalnego wykonawcę powinno być stwierdzone protokolarnie. Protokół powinien być sporządzony zgodnie z przepisami § 55.

2. Protokół powinien zawierać:

- 1) wyliczenie ujawnionych wad, za które odpowiada wykonawca, wraz z ich technicznym opisem,
- 2) termin, w którym wykonawca obowiązany jest powyższe wady usunąć.

§ 98. Termin na usunięcie wad powinien być wyznaczony z uwzględnieniem czasu potrzebnego na zorganizowanie, przygotowanie i wykonanie robót koniecznych do usunięcia wad stwierdzonych w protokole (§ 97).

§ 99. Koszt usunięcia wad obejmuje również koszt sporządzenia potrzebnego do usunięcia wad projektu i kosztorysu.

§ 100. Jeżeli generalny wykonawca nie usunie w terminie wad ujawnionych w okresie pierwszego roku rękojmi, koszty zastępczego ich usunięcia inwestor pokrywa:

- 1) z sum wpłaconych dobrowolnie lub uzyskanych od wykonawcy, będącego przedsiębiorstwem państwowym, w trybie ustalonym w § 101,
- 2) z kaucji z tytułu rękojmi, potrąconej wykonawcy nie będącemu przedsiębiorstwem państwowym, w trybie ustalonym w § 103, a jeżeli kaucja nie wystarczy na usunięcie tych wad — z sum wpłaconych dobrowolnie lub ściągniętych na podstawie orzeczenia komisji arbitrażowej.

§ 101. 1. Inwestor może ściągnąć od generalnego wykonawcy będącego jednostką państwową koszty zastępczego usunięcia wad ujawnionych w okresie pierwszego roku rękojmi w trybie inkasa bezakceptowego.

2. Do bezakceptowego żądania zapłaty, o którym mowa w ust. 1, inwestor obowiązany jest dołączyć:

- 1) odpis protokołu stwierdzającego ujawnienie wad w okresie pierwszego roku rękojmi oraz ustalającego termin ich usunięcia,
- 2) kosztorys robót potrzebnych do usunięcia wad,
- 3) dokument stwierdzający koszt sporządzenia kosztorysu usunięcia wad, a także projektu, jeżeli jest on konieczny,

4) oświadczenie inwestora, że wykonawca nie usunął wad w terminie.

§ 102. Inwestor, który pobrał niesłusznie z konta generalnego wykonawcy w trybie inkasa bezakceptowego kwoty na koszty zastępczego usunięcia wad ujawnionych w okresie pierwszego roku rękojmi, obowiązany jest zwrócić niesłusznie pobraną kwotę z należnymi odsetkami oraz zapłacić odszkodowanie umowne.

§ 103. 1. Jeżeli generalny wykonawca nie jest jednostką państwową, inwestor potrąca z faktury końcowej 5% wynagrodzenia wykonawcy jako zabezpieczenie wykonania przez wykonawcę obowiązków wynikających z rękojmi (kaucja z tytułu rękojmi).

2. Potrąconą kaucję z tytułu rękojmi inwestor obowiązany jest odprowadzić na własne zablokowane konto bankowe.

§ 104. Jeżeli strony nie umówią się inaczej, kaucji z tytułu rękojmi nie pobiera się, jeżeli wynagrodzenie za obiekt lub roboty poza obiektem nie przekracza 100.000 zł, a przy robotach remontowych nie przekracza 50.000 zł.

§ 105. Do wniosku o wypłacenie z kaucji na zablokowanym koncie kwot potrzebnych na zastępcze usunięcie wad ujawnionych w okresie pierwszego roku rękojmi, których generalny wykonawca nie usunął w terminie, należy dołączyć wszystkie dokumenty, o których mowa w § 101 ust. 2.

§ 106. Inwestor obowiązany jest dokonać rozliczenia z kaucji w protokole sprawdzenia po pierwszym roku rękojmi, zwracając generalnemu lub częściowemu wykonawcy bądź potrąconą kaucję w całości — jeżeli w okresie pierwszego roku rękojmi nie ujawniono żadnych wad lub ujawnione wady zostały usunięte, bądź nadwyżkę, która pozostała po pokryciu kosztów zastępczego usunięcia wad ujawnionych w okresie pierwszego roku rękojmi. Rozliczenia kaucji z podwykonawcami dokonuje generalny wykonawca.

§ 107. Jeżeli w protokole sprawdzenia po pierwszym roku rękojmi ujawniono istnienie wad i wyznaczono generalnemu wykonawcy termin na ich usunięcie, inwestor obowiązany jest dokonać rozliczenia z generalnym wykonawcą z kaucji w protokole stwierdzającym usunięcie wad.

§ 108. Inwestor obowiązany jest o wykrytej wadzie zawiadomić generalnego wykonawcę niezwłocznie pod rygorem utraty roszczeń wynikających z rękojmi za wady.

§ 109. 1. Okres rękojmi liczy się od dnia dokonania przez inwestora odbioru końcowego:

- 1) obiektów wchodzących w skład zadania inwestycyjnego,
- 2) kompleksu obiektów, jeżeli przedmiotem odbioru końcowego jest według umowy kompleks obiektów,
- 3) obiektu lub robót poza obiektem.

2. Jeżeli inwestor rozpoczął eksploatację (użytek) wykonanych obiektów wchodzących w skład zadania inwestycyjnego, kompleksów obiektów, obiektów lub robót poza obiektem przed odbiorem końcowym, bieg okresu rękojmi zaczyna się od dnia rozpoczęcia eksploatacji.

3. Jeżeli odbiór końcowy nie nastąpił w terminie z powodu okoliczności, za które odpowiada inwestor, okres rękojmi rozpoczyna się po upływie 20 dni od daty, w której generalny wykonawca zawiadomił inwestora o gotowości do odbioru.

§ 110. 1. Uprawnienia z tytułu rękojmi za wady wygasają w stosunku do wszystkich wykonawców: za wady w budynku (w rozumieniu art. 1 ust. 4 pkt 2 Prawa budowlanego) i w budowlu (w rozumieniu art. 1 ust. 4 pkt 5 Prawa budowlanego) — po upływie 3 lat, za wady w pozostałych obiektach — po upływie 1 roku.

2. Jeżeli normatywny okres zużycia obiektu jest krótszy niż jeden rok, uprawnienia, o których mowa w ust. 1, wygasają po upływie połowy normatywnego okresu zużycia obiektu.

3. Początek biegu okresu rękojmi liczy się zgodnie z przepisami § 109.

4. Jeżeli inwestor zawiadomił wykonawcę o wadach przed zakończeniem okresu rękojmi, może wykonywać uprawnienia z tytułu rękojmi również po upływie tego terminu.

§ 111. Przepisy §§ 95—110 mają odpowiednie zastosowanie w stosunkach między generalnym wykonawcą a podwykonawcą oraz między inwestorem a wykonawcą częściowym.

11. Zapłata wynagrodzenia wykonawcy.

§ 112. Zapłata wynagrodzenia wykonawcy następuje na zasadach i w trybie ustalonych w zasadach wynagrodzeń.

Rozdział 4.

Obowiązki stron w stosunkach pomiędzy generalnym wykonawcą a podwykonawcą.

§ 113. 1. Do podstawowych obowiązków generalnego wykonawcy w stosunku do podwykonawcy należy:

- 1) dostarczenie projektów i kosztorysów obiektów lub robót poza obiektem, które podwykonawca ma wykonać,
- 2) zapewnienie korzystania z placu budowy i jego urządzeń zgodnie z przepisami §§ 41, 45 i 58,
- 3) umożliwienie podwykonawcy rozpoczęcia realizacji obiektów lub robót poza obiektem w terminie i w kolejności wynikających z harmonogramu budowy,
- 4) zapewnienie właściwej koordynacji wykonawstwa,
- 5) dokonanie odbioru wykonanych przez podwykonawcę obiektów lub robót poza obiektem,
- 6) zapłata wynagrodzenia podwykonawcy.

2. Postanowienia umowy mogą nakładać na generalnego wykonawcę także inne obowiązki niż wymienione w ust. 1.

§ 114. 1. Do podstawowych obowiązków podwykonawcy należy wykonanie zleconych mu obiektów, części obiektów lub robót poza obiektem w sposób, o którym mowa w § 26, oraz rozpoczęcie ich i oddanie w umówionych terminach.

2. Inne obowiązki podwykonawcy wynikają z odpowiednich przepisów zasad umów i zasad wynagrodzeń.

3. Postanowienia umowy mogą nakładać na podwykonawcę także inne obowiązki niż wymienione w ust. 1 i 2.

Rozdział 5.

Obowiązki stron w stosunkach pomiędzy inwestorem a wykonawcą częściowym.

§ 115. 1. Przepisy o obowiązkach inwestora w stosunku do generalnego wykonawcy mają odpowiednie zastosowanie w stosunkach pomiędzy inwestorem a wykonawcą częściowym.

2. Przepisy o obowiązkach generalnego wykonawcy w stosunku do inwestora mają odpowiednie zastosowanie w stosunkach pomiędzy wykonawcą częściowym a inwestorem.

Rozdział 6.

Odszkodowania.

§ 116. 1. Każda ze stron obowiązana jest do naprawienia szkody wynikającej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które stroną zobowiązana nie odpowiada.

2. Strona, która nie wykonała zobowiązania lub wykonała je nienależycie, obowiązana jest zapłacić karę umowną oraz ewentualne odszkodowanie uzupełniające do wysokości rzeczywiście poniesionej szkody.

3. Zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła.

4. W powyższych granicach naprawienie szkody ogranicza się do wyrównania strat, które poszkodowany poniósł.

5. Odszkodowanie należy się również, gdy niewykonanie obowiązku nastąpiło wskutek decyzji jednostki nadrzędnej strony zobowiązanej.

6. Wykonawcy należy się odszkodowanie poniesionych szkód w razie zmniejszenia przez inwestora zakresu rzeczowego zleconego zadania, obiektu lub robót poza obiektem o ponad 5%. Odszkodowanie to nie może jednak przekraczać 3% wynagrodzenia wykonawcy za roboty, o które został zmniejszony zakres rzeczowy.

§ 117. 1. Strony mogą w umowie ustalić kary w wyższej wysokości niż przewidziane w paragrafach następnych. Ustalenie kar w niższej wysokości dopuszczalne jest:

- 1) za zgodą jednostki nadrzędnej strony, na której rzecz kara została zastrzeżona, jeżeli kara ma być obniżona nie więcej niż do połowy,
- 2) za zgodą organu naczelnego, któremu podlega strona, na której rzecz kara została zastrzeżona, jeżeli kara ma być obniżona więcej niż o połowę.

2. Organy naczelne lub jednostki nadrzędne mogą udzielać zezwoleń na obniżenie kary w indywidualnych wypadkach albo dla umów określonego rodzaju.

3. Jeżeli stawki procentowe kar, przewidziane w paragrafach następnych, okazałyby się nadmiernie dotkliwe, Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych w porozumieniu z Ministrem Finansów może ustalić niższe stawki procentowe kar niż przewidziane w paragrafach następnych.

§ 118. 1. Inwestor obowiązany jest zapłacić generalnemu wykonawcy kary umowne:

- 1) za zwłokę w przekazaniu placu budowy — w wysokości 0,02% wynagrodzenia za obiekty lub roboty poza obiektem, które w myśl umowy mają być rozpoczęte w pierwszym kalendarzowym roku budowy, za każdy dzień zwłoki,
- 2) za zwłokę w wykonaniu obowiązku dostarczenia pozwolenia na budowę — w wysokości 0,02% wynagrodzenia za obiekty lub roboty poza obiektem, które w myśl umowy mają być rozpoczęte w pierwszym kalendarzowym roku budowy, za każdy dzień zwłoki,
- 3) za zwłokę w wykonaniu obowiązku dostarczenia lub poprawienia projektów i kosztorysów — w wysokości 0,02% wynagrodzenia wykonawcy za obiekt lub roboty poza obiektem, których projekty lub kosztorysy dotyczą, za każdy dzień zwłoki, aż do dnia dostarczenia lub poprawienia projektów i kosztorysów lub zakończenia robót mimo braku tych projektów i kosztorysów, a jeżeli projekty i kosztorysy, na podstawie odpowiedniego zezwolenia, są dostarczane częściami, kara umowna wynosi 0,2% wynagrodzenia wykonawcy za roboty objęte częścią projektu i kosztorysu dostarczonego z opóźnieniem,

- 4) za zwłokę w wykonaniu obowiązku wyznaczenia inspektora nadzoru inwestorskiego lub w zawiadomieniu o jego zmianie, gdy taka forma nadzoru jest przewidziana — w wysokości 200 zł za każdy dzień zwłoki,
- 5) za zwłokę w wykonaniu obowiązku przekazania do montażu materiałów, maszyn, urządzeń lub konstrukcji — w wysokości 0,02% wynagrodzenia wykonawcy za obiekt, do którego wykonania będą one użyte,
- 6) za nieprzystąpienie w terminie do dokonania odbioru częściowego — jednorazowo 1.000 zł,
- 7) za nieprzystąpienie w terminie do dokonania odbioru końcowego — jednorazowo 5.000 zł,
- 8) za niesłuszne zainkasowanie w drodze bezakceptowego żądania zapłaty kwot na koszty zastępczego usunięcia wad — w wysokości 5% zainkasowanej niesłusznie kwoty,
- 9) za spowodowanie przerwy w wykonywaniu robót — w wysokości 0,02% wynagrodzenia za obiekty lub roboty poza obiektem, które w myśl umowy mają być wykonane w danym roku kalendarzowym, za każdy dzień zwłoki,
- 10) za wycofanie projektu oraz kosztorysu i zastąpienie ich innymi — w wysokości 0,02% wartości obiektu lub robót poza obiektem objętych wycofanym kosztorysem,
- 11) za zwłokę w dostarczeniu protokołu odbioru końcowego — w wysokości 1.000 zł za każdy dzień zwłoki.

2. Inwestor obowiązany jest zapłacić wykonawcy częściowemu kary umowne w wypadkach wymienionych w ust. 1, z tym że podstawę do obliczania wysokości kar umownych przewidzianych w ust. 1 pkt 1, 2, 3, 5 i 9 stanowi wysokość wynagrodzenia wykonawcy częściowego.

§ 119. Generalny wykonawca obowiązany jest zapłacić inwestorowi kary umowne:

- 1) za zwłokę w wyznaczeniu kierownika budowy (robót) lub w zawiadomieniu o jego zmianie — w wysokości 200 zł za każdy dzień zwłoki,
- 2) za zwłokę w wykonaniu obiektu lub robót poza obiektem — w wysokości 0,02% wynagrodzenia za obiekt lub te roboty za każdy dzień zwłoki,
- 3) za zwłokę w wykonaniu montażu maszyn i urządzeń — w wysokości 0,02% wynagrodzenia wykonawcy za obiekt, do którego wykonania będą one użyte, za każdy dzień zwłoki,
- 4) za zgłoszenie do odbioru końcowego zadania, obiektu lub robót poza obiektem, jeżeli w czasie tego odbioru ujawnione zostaną wady — w wysokości 3% wynagrodzenia wykonawcy za obiekt lub te roboty dotknięte wadami; jeżeli jednak wykonawca wady ujawnione w protokole odbioru końcowego usunie w terminie uzgodnionym w tym protokole, kara ulega zmniejszeniu do wysokości 1.000 zł za każdy obiekt,
- 5) za nieuporządkowanie placu budowy w terminie umownym — w wysokości 200 zł za każdy dzień zwłoki,
- 6) za zwłokę w usunięciu wad — w wysokości 500 zł dziennie za każdy dzień zwłoki; w 41 dniu zwłoki stosuje się dodatkową karę jednorazową w wysokości 1% wynagrodzenia za obiekt lub roboty poza obiektem,
- 7) za zwłokę w wystawieniu faktury — w wysokości 200 zł za każdy dzień zwłoki.

§ 120. Generalny wykonawca obowiązany jest zapłacić podwykonawcy kary umowne:

- 1) za zwłokę w udostępnieniu placu budowy lub jego urządzeń — w wysokości 0,02% wynagrodzenia podwykonawcy za obiekt lub roboty poza obiektem, które podwykonawca ma w myśl umowy wykonać w danym kalendarzowym roku budowy, za każdy dzień zwłoki,
- 2) za zwłokę w umożliwieniu podwykonawcy rozpoczęcia robót — w wysokości 0,01% wartości obiektu, części obiektu lub robót, które podwykonawca ma wykonać w myśl zawartej z nim umowy, za każdy dzień zwłoki,
- 3) w wypadkach wymienionych w § 118 ust. 1 pkt 3 i 5—11, z tym że podstawę do obliczania wysokości odszkodowania umownego przewidzianego w § 118 ust. 1 pkt 3, 5 i 9 stanowi wysokość wynagrodzenia podwykonawcy.

§ 121. Podwykonawca obowiązany jest zapłacić generalnemu wykonawcy kary umowne:

- 1) za zwłokę w wyznaczeniu kierownika robót lub w zawiadomieniu o jego zmianie — w wysokości 200 zł za każdy dzień zwłoki,
- 2) za zwłokę w wykonaniu robót — w wysokości 0,02% wynagrodzenia podwykonawcy za zleczone mu obiekty, część obiektu lub roboty poza obiektem za każdy dzień zwłoki,
- 3) za zgłoszenie do odbioru obiektu, części obiektu lub robót poza obiektem, jeżeli w czasie tego odbioru ujawnione zostaną wady — w wysokości 3% wynagrodzenia podwykonawcy za obiekt, część obiektu lub te roboty dotknięte wadami, z tym że jeżeli podwykonawca wady ujawnione w protokole odbioru usunie w terminie uzgodnionym w tym protokole, kara ulega zmniejszeniu do wysokości 1.000 zł za każdy obiekt, część obiektu lub te roboty,
- 4) za nieusunięcie wad w wyznaczonym terminie — jednorazowo w wysokości 1% wynagrodzenia podwykonawców za zleczone mu obiekt, część obiektu lub roboty poza obiektem,
- 5) za zwłokę w usunięciu wad — w wysokości 200 zł dziennie za każdy dzień zwłoki,
- 6) za zwłokę w wystawieniu faktury — w wysokości 200 zł za każdy dzień zwłoki,
- 7) za nieuporządkowanie w terminie umownym terenu robót, na którym pracował — w wysokości 200 zł za każdy dzień zwłoki.

§ 122. Jeżeli karę umowną za nieterminowe wykonanie zobowiązania oblicza się za każdy dzień zwłoki, a zwłoka przekroczy 30 dni, kara umowna za każdy dalszy dzień zwłoki należy się w podwójnej wysokości.

§ 123. Przy wykonywaniu obiektów lub robót priorytetowych wysokość kar umownych zwiększa się o 100%.

§ 124. 1. Kar umownych można dochodzić z kilku tytułów jednocześnie.

2. Suma kar umownych, należnych uprawnionemu ze wszystkich tytułów, z wyłączeniem kar umownych za zwłokę w usunięciu wad, nie może przekraczać 5% wynagrodzenia za ten obiekt lub roboty poza obiektem.

§ 125. Przepisy §§ 118 i 119 stosuje się odpowiednio w stosunkach między inwestorem a wykonawcą częściowym.

Rozdział 7.

Zmiana i odstąpienie od umowy.

§ 126. Jeżeli zamawiający opóźnia się z wykonaniem swoich zobowiązań, wykonawca, niezależnie od kar umownych przysługujących mu w wypadku zwłoki, może żądać zmiany umowy i odpowiedniego ustalenia nowego terminu wykonania obiektu lub robót poza obiektem.

§ 127. 1. Zamawiający może odstąpić od umowy z przyczyn gospodarczo uzasadnionych.

2. Wykonawca może odstąpić od umowy, jeżeli z powodu opóźnienia świadczenia zamawiającego nie może rozpocząć wykonywania robót lub ich kontynuować przez okres co najmniej trzech miesięcy.

3. W razie odstąpienia od umowy wykonawca zabezpiecza wykonane części obiektu lub roboty poza obiektem i przekazuje je zamawiającemu. Zamawiający obowiązany jest zapłacić za wykonane części obiektów lub roboty poza obiektem oraz pokryć koszt ich zabezpieczenia i przekazania.

4. Jeżeli odstąpienie od umowy nastąpiło z przyczyn, za które ponosi odpowiedzialność druga strona, odstępujący ma prawo do kary umownej w wysokości 3% wartości obiektu lub robót poza obiektem, rozpoczętych do dnia odstąpienia i przewidzianych do rozpoczęcia w ciągu sześciu miesięcy od daty, w której odstąpienie nastąpiło.

§ 128. 1. Zamawiający ma prawo zmienić umowę przez:

- 1) zlecenie dodatkowych robót,
- 2) zmniejszenie zakresu wykonywania robót,
- 3) zlecenie robót zamiennych,
- 4) zmianę projektu zleconych do wykonania obiektów lub robót poza obiektem.

2. Jeżeli w razie zwiększenia lub zmiany zakresu rzeczowego, który wykonawca ma wykonać na podstawie zawartej umowy w określonym obiekcie, wysokość wynagrodzenia za zleczone mu obiekt, część obiektu lub roboty poza obiektem ulegnie zwiększeniu o ponad 5%, wykonawca ma prawo żądać odpowiedniej zmiany terminu wykonania obiektu, części obiektu lub tych robót. Wykonawca ma prawo żądać zmiany terminu wykonania również w tych wypadkach, gdy rodzaj zleconych robót dodatkowych lub zamiennych i termin ich zlecenia uniemożliwiają dotrzymanie pierwotnego terminu umownego.

§ 129. Strona, która domaga się zmiany umowy, przesyła drugiej stronie sporządzony i podpisany przez siebie projekt zmiany umowy. Jeżeli w ciągu 14 dni nie otrzyma zgody drugiej strony na proponowaną zmianę, może wystąpić na drogę postępowania arbitrażowego.

Rozdział 8.

Zmiana zamawiającego lub wykonawcy.

§ 130. 1. Jeżeli obowiązujące przepisy lub umowa stron nie stanowią inaczej albo właściwy organ inaczej nie postanowił, to w razie zmiany wykonawcy nowy wykonawca przejmuje prawa i obowiązki dotychczasowego wykonawcy. Nowy wykonawca zachowuje prawo dochodzenia szkód spowodowanych przez poprzedniego wykonawcę.

2. Nowy wykonawca obowiązany jest dokonać, z udziałem zainteresowanych, inwentaryzacji przekazywanych zadań, obiektów lub robót poza obiektem na dzień przekazania.

3. Termin, warunki przekazania i rozliczeń ustalają strony w protokole przekazania.

4. Jeżeli strony nie umówią się inaczej, wykonawca przekazujący budowę obowiązany jest:

- 1) przeprowadzić rozliczenie z zamawiającym za etapy i roboty zakończone zgodnie z obowiązującymi przepisami i umową,
- 2) przekazać nowemu wykonawcy roboty w toku i przeprowadzić z nim rozliczenie z tego tytułu.

5. Wykonawca przejmujący budowę obowiązany jest na żądanie przekazującego:

- 1) odkupić materiały zgromadzone na budowie oraz przejąć zamówienia na materiały przeznaczone do budowy,
- 2) odkupić lub przejąć do odpłatnego użytku tymczasowe urządzenia placu budowy w zakresie niezbędnym do wykonania obiektu lub robót poza obiektem.

6. Sprzęt i maszyny do robót budowlanych, znajdujące się na budowie, przejmujący może odkupić lub wdzierżawić od przekazującego na warunkach wzajemnie uzgodnionych.

§ 131. Jeżeli przepisy obowiązujące lub umowa stron nie stanowią inaczej albo właściwy organ inaczej nie postanowi, w razie zmiany zamawiającego nowy zamawiający

przejmuje prawa i obowiązki dotychczasowego zamawiającego.

Rozdział 9.

Szczególne przepisy dotyczące umów o obiekty lub roboty wykonywane na rzecz inwestorów spółdzielczych i społecznych.

§ 132. 1. Do umowy powinien być dołączony dowód stwierdzający, że inwestor ma zapewnione środki pieniężne na pokrycie wynagrodzenia wykonawcy.

2. Wykonawca wykonuje roboty tylko do wysokości środków, o których mowa w ust. 1, co powinien zastrzec w umowie.

§ 133. 1. Wykonawca może przyjąć na siebie obowiązek dostarczenia projektu i kosztorysu objętych umową obiektów lub robót poza obiektem na warunkach ustalonych w umowie.

2. Projekty i kosztorysy dostarczone przez wykonawcę powinny być zatwierdzone przez właściwy organ i zaakceptowane przez inwestora.

Załącznik nr 2 do zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 30 grudnia 1966 r. (poz. 9).

ZASADY USTALANIA WYNAGRODZEŃ I DOKONYWANIA ROZLICZEŃ ZA OBIEKTY BUDOWNICTWA

Rozdział 1.

Wynagrodzenia.

§ 1. Wynagrodzenie wykonawcy ustala umowa stron na podstawie obowiązujących przepisów oraz zasad i podstaw kosztorysowania.

§ 2. 1. Podstawę do ustalenia wysokości wynagrodzenia wykonawcy za obiekt lub roboty poza obiektem stanowią karty cen katalogowych obiektów typowych, karty cen stałych dla obiektów objętych wojewódzkimi zestawami projektów lub uzgodnione pomiędzy nim a zamawiającym kosztorysy i projekty podstawowe.

2. Kosztorysy, o których mowa w ust. 1, powinny być sporządzone zgodnie z przepisami o kosztorysowaniu na podstawie cen kalkulowanych w oparciu o obowiązujące normy kosztorysowe, ceny materiałów, robocizny i usług oraz stawki narzutów na normatywne koszty bezpośrednie z uwzględnieniem miejscowych warunków budowy.

3. Układ kosztorysu, stanowiącego podstawę ustalenia wynagrodzenia wykonawcy oraz rozliczeń za wykonane obiekty lub roboty poza obiektem, powinien odpowiadać obowiązującym zasadom kosztorysowania.

§ 3. 1. Strony obowiązane są ustalić wynagrodzenie za obiekt lub roboty poza obiektem w formie ryczałtu. Wyjątek od tej zasady stanowią obiekty i roboty określone w § 4 ust. 1, za które można stosować wynagrodzenie na podstawie uzgodnionych cen jednostkowych kosztorysu umownego.

2. Jednostki niepaństwowe, wykonujące obiekty lub roboty poza obiektem na rzecz jednostek państwowych, obowiązane są stosować wynagrodzenie na podstawie uzgodnionych cen jednostkowych kosztorysu umownego. Przepis ten obowiązuje również jednostki państwowe, wykonujące obiekty lub roboty poza obiektem na rzecz jednostek niepaństwowych.

§ 4. 1. Wynagrodzenie wykonawcy ustala się na podstawie uzgodnionych cen jednostkowych kosztorysu umownego, jeżeli zakres i warunki wykonywania robót nie mogą być ściśle przewidziane w projekcie. W szczególności wynagrodzenie to stosuje się do:

- 1) obiektów doświadczalnych i prototypowych, ujętych planami budownictwa prototypowego,
- 2) skomplikowanych montażu urządzeń przemysłowych i energetycznych, montażu urządzeń dźwigowych, skomplikowanych montażu aparatury kontrolno-pomiarowej oraz automatyki,
- 3) budowli inżynierskich lądowych i wodnych,
- 4) wyjątkowo skomplikowanych konstrukcyjnie budowli przemysłowych i energetycznych,
- 5) robót ziemnych związanych z robotami inżynierskimi lub specjalnych robót fundamentowych (pałowanie, studnie, kesony itp.),
- 6) urządzeń nie zabudowanej części terenu, np. ukształtowanie terenu, drogi i chodniki, zieleni itp.,
- 7) robót kablowych,
- 8) przyłączy budynków do sieci instalacyjnych, sanitarnych, centralnego ogrzewania, elektroenergetycznych itp.,
- 9) robót zabezpieczenia ruchu kolejowego,
- 10) robót remontowych.

2. Wynagrodzenie na podstawie uzgodnionych cen jednostkowych kosztorysu umownego w wypadkach wymienionych w ust. 1 pkt 3—9 można stosować jedynie za zgodą jednostki nadzorującej generalnego lub częściowego wykonawcę, udzieloną w porozumieniu z jednostką nadzorującą inwestora.

§ 5. 1. Jeżeli nie można ustalić ryczałtu dla całego obiektu ze względu na to, że występują w nim roboty, o których mowa w § 4 ust. 1, strony obowiązane są określić wynagrodzenie ryczałtowe za te części obiektu, w których takie roboty nie występują.

2. Jeżeli nie można ustalić ryczałtu dla całego obiektu ze względu na to, że inwestor dostarcza projekty i kosztorysy częściami, strony obowiązane są sukcesywnie ustalać wynagrodzenie ryczałtowe za te części obiektu, na które inwestor dostarczył kompletne projekty i kosztorysy.

3. Dla celów kosztorysowania i rozliczeń należy przez część obiektu rozumieć roboty, stanowiące wyodrębnioną całość techniczną i ujęte w oddzielnej części kosztorysu (kosztorys częściowy), wykonywane przez jednego wykonawcę, np. roboty budowlane, roboty instalacyjne elektryczne, roboty wodno-kanalizacyjne, montaż maszyn i urządzeń itp. W robotach budowlanych może występować kilka kosztorysów częściowych, np. na roboty stanu zerowego, roboty wykonawcze, roboty elewacyjne, jeżeli wynika to z organizacji wykonawstwa. Ustalenia dotyczące podziału kosztorysu na części powinny wynikać z protokołu założeń kosztorysowych.

4. Jeżeli w związku z tym, że inwestor dostarcza projekty i kosztorysy częściami, wystąpią roboty dodatkowe, inwestor obowiązany jest zlecić ich wykonanie, dostarczając wykonawcy kosztorys, a jeżeli to jest konieczne — również i projekt oraz zapłacić za ich wykonanie.

§ 6. 1. Zachowując formę ryczałtu strony powinny wydzielić z kwoty ryczałtu za obiekt wynagrodzenie za roboty, która ze względu na technicznych lub innych będą zgodnie z umową wykonywane w terminie późniejszym niż pozostałe roboty składające się na obiekt, np. za roboty elewacyjne w budynkach oddawanych do użytku w IV kwartale roku kalendarzowego bez elewacji.

2. Część wydzielonego wynagrodzenia ryczałtowego za obiekt należy rozliczyć fakturą dodatkową do faktury końcowej po wykonaniu robót, które stosownie do przepisu ust. 1 będą wykonane w późniejszym terminie.

§ 7. Podstawę do ustalenia ryczałtu stanowią:

- 1) karty cen katalogowych lub
- 2) karty cen stałych, lub
- 3) uzgodnione kosztorysy.

§ 8. 1. Ryczałty umowne ustalone na podstawie kart cen katalogowych lub kart cen stałych stosuje się do wszystkich obiektów objętych zatwierdzonymi kartami cen katalogowych lub kartami cen stałych w wysokości wynikającej z tych kart, uwzględniając przyjęte do realizacji rozwiązania alternatywne i dopuszczalne uzupełnienia.

2. Jeżeli ryczałt ustala się na podstawie karty ceny katalogowej lub karty ceny stałej wykonawca otrzymuje projekt wraz z odpowiednimi kosztorysami częściowymi i kartę ceny katalogowej lub kartę ceny stałej, uzupełnione rysunkami adaptacyjnymi i pozycjami kosztorysowymi rozwiązań dopuszczalnych, a nie przewidzianych w projekcie typowym lub projekcie objętym wojewódzkim zestawem projektów.

§ 9. 1. Wynagrodzenie ryczałtowe na podstawie uzgodnionych kosztorysów ustala się dodając do kwoty wynikającej z uzgodnionego kosztorysu umownego przysługujące wykonawcy dodatki i otrzymaną w ten sposób sumą powiększa się z tytułu ryzyka stosowania ryczałtu o 1%.

2. Kosztorysy, stanowiące podstawę do ustalenia ryczałtu, powinny być uzgodnione przez inwestora i wykonawcę co do kompletności i prawidłowości opisów kosztorysowych, ilości robót, prawidłowości zastosowanych cen jednostkowych, narzutów i dodatków do robót oraz prawidłowości działań rachunkowych.

§ 10. 1. Sposób uzgadniania wynagrodzeń określają przepisy §§ 30—33 zasad umów.

2. Wynagrodzenie ryczałtowe za obiekty lub roboty po-

za obiektem powinno być podzielone dla celów rozliczeń na etapy robót, jeżeli stosownie do przepisów § 20 i § 21 obiekt będzie rozliczany etapami.

§ 11. Wynagrodzenie według uzgodnionych cen jednostkowych kosztorysu oblicza się mnożąc, spośród robót zamówionych, ilość robót faktycznie wykonanych i wykazanych w technicznych jednostkach obmiaru przez ustaloną w kosztorysie i uzgodnioną między stronami cenę jednostkową tych robót z doliczeniem przysługujących narzutów na normatywne koszty bezpośrednie i dodatków do robót.

§ 12. Zlecone przez inwestora roboty dodatkowe oraz zamiennie, powodujące zwwyżkę lub obniżkę wynagrodzenia wykonawcy, należy rozliczać na podstawie kosztorysów dodatkowych lub zamiennych, zwiększając lub zmniejszając umówione wynagrodzenie o kwotę kosztorysu dodatkowego lub zamiennego, uwzględniającego powstałe z tego tytułu różnice wartości obiektu lub robót poza obiektem.

§ 13. 1. Wykonawcy należy się umówione wynagrodzenie także w tym wypadku, gdy zachowując przepis § 71 zasad umów wykona roboty inaczej, niż to przewiduje projekt, lub zastosuje inne niż określone w projekcie lub kosztorysie materiały lub konstrukcje.

2. Zasada wyrażona w ust. 1 ma również zastosowanie w wypadku, gdy wskutek usprawnienia pracy lub ulepszeń zaniechano z inicjatywy wykonawcy w uzgodnieniu z inwestorem wykonania niektórych robót przewidzianych w projekcie pod warunkiem osiągnięcia zamierzenia wynikającego z projektu.

§ 14. 1. W razie prowadzenia robót na podstawie projektów i kosztorysów sukcesywnie dostarczanych dla danego obiektu, do wynagrodzenia wykonawcy, bez względu na formę jego ustalenia (ryczałt umowny, uzgodnione ceny jednostkowe kosztorysu), dolicza się dodatek z tytułu zwiększonych kosztów organizacji wykonawstwa robót w wysokości 1,5% wartości kosztorysowej obiektu lub robót poza obiektem. Dodatek ten ma zastosowanie do obiektów lub robót poza obiektem, których dyrektywny cykl budowy nie przekracza 18 miesięcy.

2. Jeżeli na żądanie zamawiającego czas wykonania robót zostanie skrócony poniżej dyrektywnego cyklu wykonania obiektu, kompleksu obiektów lub zadania inwestycyjnego, do wartości kosztorysowej robót objętych skróconym cyklem wykonania dolicza się procentowe dodatki. Wysokość dodatków określają odrębne przepisy.

3. Poza wynagrodzeniem wynikającym z umowy wykonawca ma prawo do wynagrodzenia dodatkowego z tytułu:

- 1) zastosowania droższych materiałów, konstrukcji lub rozwiązań na zlecenie zamawiającego,
- 2) kosztów dodatkowych, które nie zostały uwzględnione w ryczałcie lub kosztorysie umownym, a powstały po uzgodnieniu wynagrodzenia ryczałtowego lub cen jednostkowych kosztorysów umownych z przyczyn zależnych od zamawiającego,
- 3) wykonania robót, o których mowa w § 68 zasad umów, jeżeli konieczność ich podjęcia powstała z przyczyn, za które wykonawca nie odpowiada.

4. Jeżeli po uzgodnieniu wynagrodzenia naczelny organ administracji państwowej ustali brak materiałów objętych projektem lub wyda decyzję ograniczającą zakres ich stosowania, strony obowiązane są ustalić materiały zastępcze, z których roboty powinny być wykonane, oraz zmienić odpowiednio wysokość wynagrodzenia wykonawcy.

§ 15. Wynagrodzenie wykonawcy podlega zmniejszeniu o wartość nieodpłatnie otrzymanych obowiązkowych lub dobrowolnych świadczeń ludności oraz nie poniesionych kosztów ubezpieczeń społecznych.

§ 16. Inwestor ma prawo obniżyć odpowiednio wynagrodzenie wykonawcy w wypadku, o którym mowa w § 96 ust. 1 pkt 2 i 3 zasad umów.

§ 17. 1. Oprócz wynagrodzenia za wykonanie obiektu lub robót poza obiektem generalny wykonawca otrzymuje od podwykonawcy wynagrodzenie za czynności związane z funkcją generalnego wykonawcy, z wyjątkiem usług świadczonych odpłatnie. Wynagrodzenie to wynosi 1% wynagrodzenia podwykonawcy za wykonane przez niego obiekty, części obiektów lub roboty poza obiektem.

2. Wykonawca częściowy otrzymuje wynagrodzenie za wykonane przez niego roboty bez 1-procentowych pomniejszeń.

Rozdział 2.

Rozliczenia.

§ 18. 1. Rozliczenie za obiekt lub roboty poza obiektem następuje jednorazowo fakturą końcową lub na podstawie faktur częściowych i końcowej.

2. Jeżeli rozliczenie następuje na podstawie faktur częściowych i końcowej, faktury wystawia się systemem narastającym.

3. Generalny wykonawca (wykonawca częściowy) wystawia faktury częściowe za zakończone i odebrane etapy robót.

4. Podwykonawca wystawia faktury częściowe za roboty wykonane w etapie robót.

5. W razie stosowania pomiędzy inwestorem a generalnym wykonawcą rozliczeń jednorazowych fakturą końcową za obiekt lub roboty poza obiektem, rozliczenie pomiędzy generalnym wykonawcą a podwykonawcą następuje również jednorazowo po odbiorze od podwykonawcy całości robót wykonanych w obiekcie lub w robotach poza obiektem.

6. Faktura końcowa wystawiona przez generalnego wykonawcę na podstawie protokołu odbioru końcowego powinna obejmować wynagrodzenie za całość robót wykonanych w obiekcie w ramach generalnego wykonawstwa. Faktura ta wraz z protokołem stanowi podstawę do ewentualnego skorygowania wynagrodzenia podwykonawcy, wypłaconego na podstawie faktury sporządzonej w wyniku odbioru od podwykonawcy obiektu, całości robót zleconych w obiekcie lub w robotach poza obiektem.

§ 19. W odniesieniu do wykonywanych obiektów z zakresu budownictwa specjalnego wykonawca ma prawo refakturowania pełnej wartości konstrukcji stalowych i wielkostymiarowych prefabrykowanych konstrukcji żelbetonowych, dostarczonych na plac budowy, jeżeli są one indywidualnie zaprojektowane dla danego obiektu. Wartość refakturowanych i opłaconych przez zamawiającego konstrukcji należy potrącać sukcesywnie w fakturach za wykonane obiekty lub roboty, do których zostały one użyte, w wysokości odpowiadającej wartości wbudowanych konstrukcji.

§ 20. 1. W celach rozliczeń obiekty lub roboty poza obiektem zleczone do wykonania powinny być odpowiednio podzielone na etapy, a kosztorysy powinny zawierać tabele etapów rozliczeniowych wykazujące wysokość wynagrodzenia wykonawcy za wykonanie robót stanowiących etap.

2. Etapy, o których mowa w ust. 1, powinny stanowić taką całość techniczną i technologiczną, która da się odebrać ilościowo, a wstępnie również jakościowo.

3. Ustalenia dotyczące podziału kosztorysów na zakresy robót przewidziane do wykonania w poszczególnych etapach realizacji obiektu powinny wynikać z protokołu założeń kosztorysowych.

4. Przy ustalaniu zakresu robót przewidzianych do wykonania w każdym etapie robót należy uwzględnić technologię wykonania robót oraz założenia wynikające z projektu organizacji robót.

5. Tabele etapów rozliczeniowych obiektu opracowuje się na podstawie pozycji kosztorysowych, odpowiednio grupując całe pozycje kosztorysowe lub ich części zakwalifikowane do poszczególnych etapów.

§ 21. 1. Budynki z zakresu obiektów budownictwa powszechnego i specjalnego, których dyrektywny cykl budowy nie przekracza 18 miesięcy, należy rozliczać jednorazowo fakturą końcową.

2. Budynki z zakresu obiektów budownictwa poszechnego i specjalnego, których dyrektywny cykl budowy przekracza 18 miesięcy, można rozliczać w trzech etapach robót:

- 1) za etap stanu zerowego,
- 2) za etap stanu surowego,
- 3) za etap stanu wykończeniowego.

3. Obiekty budownictwa powszechnego i specjalnego nie stanowiące budynków oraz roboty poza obiektem należy rozliczać:

- 1) jednorazowo fakturą końcową, jeżeli dyrektywny cykl budowy obiektu lub wykonania robót poza obiektem jest krótszy niż 12 miesięcy,
- 2) za etapy robót obejmujące takie zakresy rzeczowe, których wykonanie mieści się w okresie od 8 do 12 miesięcy, jeżeli dyrektywny cykl budowy lub wykonania robót jest dłuższy niż 12 miesięcy.

4. Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na wniosek organu naczelnego nadzorującego wykonawcę, a gdy chodzi o wykonawców podległych lub nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na wniosek dyrektora zjednoczenia nadzorującego wykonawcę, może na okres przejściowy zezwolić wykonawcy na stosowanie, zamiast systemu jednorazowych rozliczeń, o których mowa w ust. 1, rozliczenia w 3 etapach, o których mowa w ust. 2, jak również może zezwolić wykonawcy na stosowanie krótszych etapów rozliczeniowych, niż to wynika z przepisów ust. 2 i 3 pkt 2, jednak nie krótszych niż sześć miesięcy.

§ 22. 1. Faktury częściowe i końcowe wystawia wykonawca na podstawie protokołu odbioru. Protokół ten stanowi integralną część faktury. Wzór faktury zostanie ogłoszony w Dzienniku Budownictwa.

2. W razie ustalenia wynagrodzenia na podstawie uzgodnionych cen jednostkowych kosztorysu, do faktury należy załączyć kosztorys wykonawczy rozliczanych robót (odebranych etapów).

3. Kosztorysów wykonawczych, o których mowa w ust. 2, nie załącza się do faktur, jeżeli ilość i wartość wykonanych robót jest zgodna z kosztorysem. W tym wypadku należy zamieścić w protokole odbioru klauzulę stwierdzającą taką zgodność.

4. Do faktur należy również załączyć kosztorysy wykonawcze dotyczące robót dodatkowych i zamiennych (§ 12) zleconych przez inwestora, chyba że umówiono za nie wynagrodzenie ryczałtowe.

5. Jeżeli wykonawcą robót jest jednostka inna niż państwowa:

- 1) w razie gdy materiały dostarcza zamawiający, do każdej faktury należy załączyć wykaz materiałów powierzonych przez zamawiającego i wbudowanych z obliczeniem ich wartości według cen kosztorysowych (bez narzutów na normatywne koszty bezpośrednie) z doliczeniem kosztów zaopatrzenia i składowania oraz kosztów transportu w wysokościach określonych odrębnymi przepisami,

2) w fakturze końcowej należy, stosownie do przepisów § 103 zasad umów, potrącić 5% z wynagrodzenia wykonawcy jako kaucję z tytułu rękojmi.

§ 23. 1. W razie ustalenia wynagrodzenia w formie ryczałtu:

1) generalny wykonawca wystawia faktury częściowe najpóźniej w terminie 7 dni po odebraniu etapu robót, a faktury końcowe — najpóźniej w ciągu 20 dni, liczonych od daty dokonania odbioru końcowego obiektu lub robót poza obiektem,

2) podwykonawca wystawia faktury częściowe najpóźniej w terminie 5 dni po odebraniu robót wykonanych w etapie, a fakturę obejmującą wykonanie obiektu lub całości zleconych mu robót — najpóźniej w ciągu 12 dni, liczonych od daty dokonania odbioru obiektu lub robót,

3) wykonawca częściowy wystawia faktury częściowe najpóźniej w terminie 5 dni po odebraniu etapu robót, a faktury końcowe najpóźniej w ciągu 12 dni, liczonych od daty dokonania odbioru końcowego obiektu lub robót.

2. W razie ustalenia wynagrodzenia na podstawie uzgodnionych cen jednostkowych kosztorysu:

1) generalny wykonawca wystawia faktury częściowe najpóźniej w terminie 10 dni po odebraniu etapu robót, a faktury końcowe najpóźniej w ciągu 30 dni, liczonych od daty dokonania odbioru końcowego,

2) podwykonawca wystawia faktury częściowe najpóźniej w terminie 7 dni po odebraniu robót wykonanych w etapie, a fakturę obejmującą wykonanie całości zleconych mu robót — najpóźniej w ciągu 20 dni, liczonych od daty dokonania odbioru tych robót,

3) wykonawca częściowy wystawia faktury częściowe najpóźniej w terminie 7 dni po odebraniu etapu robót, a faktury końcowe najpóźniej w ciągu 20 dni, liczonych od daty dokonania odbioru końcowego obiektu lub robót.

3. Jeżeli faktura końcowa generalnego wykonawcy, w zakresie robót wykonanych przez podwykonawcę, wykazuje różnice z fakturą podwykonawcy wystawioną za obiekt lub całość zleconych mu robót, strony obowiązane są rozliczyć te różnice w ciągu 14 dni od upływu terminu na wystawienie faktury końcowej przez generalnego wykonawcę.

4. Generalny wykonawca oraz wykonawcy częściowi wystawiają faktury w 5 egzemplarzach, z których 2 egzemplarze otrzymuje inwestor.

5. Podwykonawcy wystawiają faktury w 5 egzemplarzach, z których 2 egzemplarze otrzymuje generalny wykonawca.

§ 24. 1. Wynagrodzenie podwykonawcy opłacane jest na podstawie wystawionej przez niego faktury.

2. Generalny wykonawca opłaca faktury podwykonawców z własnych środków obrotowych.

3. Zapłata wynagrodzenia należnego generalnemu wykonawcy za czynności związane z jego funkcją, o których mowa w § 17, następuje przez potrącenie 1% z wypłaconego podwykonawcom wynagrodzenia.

§ 25. 1. Wykonawca płaci inwestorowi za odstąpione i przeznaczone do wbudowania w zamówionych robotach:

1) nowe materiały typowe — ceny zaopatrzeniowe obowiązujące w dniu odstąpienia,

2) nowe materiały nietypowe — ceny ustalone według zasad określonych w przepisach o ustalaniu cen na wyroby nietypowe, na dzień odstąpienia,

3) materiały niepełnowartościowe (pochodzące z odzysku itp.) — ceny zaopatrzeniowe, o których mowa w pkt 1.

2. Do cen, o których mowa w ust. 1, dolicza się:

1) koszty transportu, obliczone według obowiązujących taryf przewozowych, z uwzględnieniem odległości dowozu do terenu budowy, nie wyższe jednak od przyjętych w kosztorysie,

2) koszty zaopatrzenia i składowania w wysokości 40% normatywnych kosztów przysługujących z tego tytułu.

3. Zapłata za materiały odstąpione w myśl ust. 1 następuje na podstawie faktury wystawionej przez inwestora, z wyjątkiem wypadku, o którym mowa w § 26 ust. 2.

§ 26. 1. Jeżeli materiały niepełnowartościowe przeznaczone do wbudowania w robotach wykonywanych przez wykonawcę państwowego:

1) znajdują się w majątku inwestora — inwestor odstępuje je wykonawcy odpłatnie,

2) nie znajdują się w majątku inwestora, np. płyty chodnikowe w robotach kablowych, wodociągowych i innych — inwestor powierza je wykonawcy (nieodpłatnie).

2. Materiały powierzone (ust. 1 pkt 2) rozlicza się według zasad określonych w § 25 w fakturach za roboty, do których zostały użyte.